

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

07.01.2021 г.

Важни обществено-икономически и политически теми

Investor.bg

✓ АДФИ ще може да проверява всички държавни ведомства

Агенцията няма да инспектира само обществените поръчки

Разширяват се правомощията на Агенцията за държавна финансова инспекция (АДФИ). Това става ясно от проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за държавната финансова инспекция, публикуван за обществено обсъждане на страницата на Министерство на финансите (МФ).

Според измененията АДФИ ще прави проверки не само на обществените поръчки, но и във всички бюджетни организации, както и в държавните и общински предприятия. Инспекции ще се правят дори първоначално да няма данни за нарушения. В момента въз основа на утвърден годишен план финансови инспекции се извършват само по отношение на обществените поръчки.

Според мотивите на законопроекта целта е да бъде намален рискът от безконтролно харчене на пари, както и по-ефективно налагане на глоби на виновните. От АДФИ ще търсят отговорност и за всякакви открити по време на проверка нарушения. Така реално при започване на проверка на конкретен случай финансовите инспектори ще може да проверят цялата дейност на едно ведомство.

С оглед повишаване на ефективността на контролната дейност се предлага да се въведе възможност за реализиране на правомощията на органите на АДФИ при установяване на данни за нарушения, които не попадат в обхвата на текуща финансова инспекция, определен със заповед за възлагане, издадена от директора на агенцията.

„По този начин се постига всеобхватност по отношение на всички обстоятелства, документи и деяния на отговорните лица в проверявания обект“, пише още в мотивите. Промяната се обосновава от случаи в практиката на агенцията, при които възниква обективна невъзможност за изменение на заповедта за възлагане на инспекция.

Законопроектът има за цел да унифицира практиката на осъществяващите последващ финансов контрол институции – Сметна палата на Република България и АДФИ.

Друг важен момент е, че в законопроекта се посочва изрично, че към пълна имуществена отговорност по Закона за държавната финансова инспекция могат да бъдат привлечени както физически, така и юридически лица. Изменението се налага за преодоляване на наличието на противоречива съдебна практика, доколкото в част от влезлите в сила решения се приема, че такава отговорност може да носят само физически лица.

✓ С 15,6 млн. лева ще се финансират проекти с иновации в земеделието

Крайният срок за подаване на проектните предложения е 15 януари

Проектни предложения на стойност над 15,6 млн. лева са одобрени по мярката за иновации от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г. Финансирани ще бъдат общо 26 проекта, съобщи земеделското министерство.

До момента по подмярка 16.1 „Подкрепа за сформирани и функциониране на оперативни групи в рамките на ЕПИ“ са сключени десет договора на стойност над 6,3 млн. лева, като продължава подписването на договори с останалите одобрени кандидати.

Проектите на одобрените оперативни групи, по които са сключени договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, са разработени в различни сектори на селското стопанство и хранително-вкусовата промишленост. Те са насочени към устойчиво биологично управление на почвеното и хидропонно производство с полезни микроорганизми, развитие на екосистемите чрез внедряване на методи за мониторинг и биологичен контрол.

Договорени са и проекти за дигитализиране на биологично пчеларство, както и за разработване и внедряване в практиката на нови методи за повишаване на репродуктивните способности на пчелните семейства.

Ще бъдат финансирани и проектни предложения за въвеждане на високо иновативни технологии при хранене на бройлери и кокошки, изпитване на нови технологии при производството на пълпъдъчи яйца, създаване на високопродуктивни племенни стада за производство на хибридни патета-мюлари и други.

От земеделското министерство информират, че договорените проекти са за подкрепа на сътрудничеството между оперативни групи от земеделски стопани, екипи от учени, преподаватели от университети и представители на научни институти. Сред тях са Институтът по аграрна икономика – София, Аграрен Университет – Пловдив, Институтът по зеленчукови култури „Марица“ - Пловдив, Земеделският институт – Стара Загора, Институтът по декоративни и лечебни растения – София, Институтът по животновъдни науки – Костинброд, Лесотехническият университет и Институтът по криобиология и хранителни технологии – София.

Целта е да се създаде благоприятна среда за иновативни решения в практиката, като се подкрепят проекти, насочени към разработване и тестване на нови продукти, процеси, методи и технологии или към доразвиване и адаптиране на съществуващи продукти и практики.

От Министерството на земеделието, храните и горите припомнят, че поради проявения интерес към разработване на проектни предложения, насочени към иновации в сферата на селското стопанство, както и наличието на свободен финансов ресурс, беше отворен втори прием по подмярката. Крайният срок за подаване на проектните предложения е 15 януари 2021 година. Бюджет по него е над 20,6 млн. лева.

✓ **Продажбите на превозни средства в България се свиват с над 20% през 2020 г.**

Броят на електромобилите у нас се увеличава с 63% през изминалата година

Продажбите на превозни средства в България се понижават с над 20% през изминалата 2020 година до 241 302 броя спрямо 302 461 за предходната година, става ясно от данни на „Пътна полиция“.

В същото време регистрациите на нови автомобили в страната се свиват с близо 37 на сто, докато тези на употребяваните леки коли се понижават с 18%.

През 2020 г. са закупени 27 428 нови автомобили в категориите М1 и N1, докато през 2019 г. техният брой достига 43 378. От друга страна, броят на употребяваните леки и лекотоварни автомобили нов внос се понижава до 187 179 спрямо 229 039 през 2019 г.

Броят на регистрираните леки автомобили през 2020 г. се увеличава с 36 817 до 2,87 млн. превозни средства. Така общият брой на всички моторни превозни средства (МПС) в България възлиза на 3,81 млн. превозни средства.

Над 159 хил. МПС, които са били заведени на отчет през изминалата година, или 66%, са на възраст над 10 години, посочват от „Пътна полиция“.

Повече от 43% от всички МПС в страната са на възраст над 20 години, като техният дял нараства с 3% през 2020 г.

От друга страна по-малко от 6% от регистрираните МПС са на възраст под 5 години.

Продажби на автомобили според горивото

През 2020 г. се наблюдава цялостна тенденция към намаляване на броя на продадените автомобили с бензинов двигател. През изминалата година броят на превозните средства от този тип намалява с 11 на сто, докато този на колите с дизелов двигател нараства с 3,4%. Увеличава се и броят на автомобилите, задвижвани с газ (метан и пропан-бутан) – с 63% до 340 854, след като от „Пътна полиция“ обявиха, че ще започнат да глобяват, ако газовата уредба не е записана в талона на автомобила.

Значително нараства и броят на продадените електрически превозни средства през изминалата година. Този сегмент отчита увеличение от 63% до 1933 електромобила. В същото време нараства и интересът към хибридните превозни средства. Този тип автомобили отчита ръст от над 41% до 11 868 превозни средства.

Продажби според марката и модела

По отношение на продажбите според марката, автомобил Dacia е лидер през 2020 г. при новите леки автомобили с 3643 доставки. Тя е следвана от Renault с 3189 броя и от Skoda – с 2769 броя.

На четвърта позиция е Toyota, след което се нареждат Volkswagen, Peugeot, Nissan, Kia, BMW и Mercedes. От Top 10 отпадат Ford и Citroen за сметка на BMW и Mercedes.

При моделите най-продаван нов автомобил е Nissan Qashqai - с 1408 броя. Той е следван от Dacia Dokker с 1349 броя и Renault Clio – с 1288 броя. След тях се нареждат Skoda Octavia, Toyota Corolla, Dacia Duster, Renault Master, Dacia Sandero, Toyota Yaris и Skoda Superb.

По отношение на употребяваните автомобили най-продаван е Volkswagen Golf, който отчита 7787 броя през 2020 г. На второ място е Volkswagen Passat с 4888 броя, следван от Audi A3, Audi A4, Opel Zafira, Toyota RAV4, Volkswagen Touran, Honda CR-V, Opel Astra и Mercedes C-Class.

✓ **Кофас: Сделката между ЕС и Лондон ще повлияе на българския износ, услугите и туризма**

Съществуват обаче много възможности за пренасяне на производството у нас, посочва Пламен Димитров

Сделката между Великобритания и Европейския съюз за свободна търговия без тарифи и такси за повечето сектори ще повлияе върху износа на български стоки, както и върху сектора на услугите и туризма. Но въпреки това страната ни е атрактивна за Великобритания с ниските си данъци, сравнително евтина работна ръка и достъпа до единния европейски пазар, съществуват много възможности за пренасяне на производството тук. Този коментар направи **Пламен Димитров**, управител на **Кофас България**.

Със споразумението си от края на 2020 г. Великобритания и ЕС договориха свободна търговия без тарифи и такси за повечето сектори. Шестата по сила икономика в света напусна единния пазар и митническия съюз след преходния период от 11 месеца, който осигури време за уреждане на бъдещите икономически и търговски отношения между страните.

Според Димитров засега не се наблюдават признаци за съществено негативно влияние върху българската икономика и причината е качеството на предлаганите стоки и услуги.

Експертите на Кофас обаче смятат, че въпреки „добрата сделка“ между Обединеното кралство и ЕС съществуват множество рискове за бизнеса.

На първо място безмитната и безквотна търговия засяга само стоки, изработени от местно производство (британско или от ЕС). Това се отразява значително върху автомобилния сектор – очаква се бензиновите и дизеловите автомобили, чиито части са внос от страни извън ЕС (като Япония и Турция), да привлекат мита, ако над 45% от стойността им не е местна. Изключение правят електрически автомобили и батерии, които първоначално ще имат право да задържат до 60% и 70% от чуждестранното съдържание.

Експертите на Кофас прогнозираят още, че веригите за доставки на селскостопански и хранителни стоки ще бъдат нарушени поради наличие на гранични проверки и съответно забавяне на доставките. Това може да бъде сериозно предизвикателство особено за нетрайните хранителни продукти.

В допълнение споразумението не обхваща достъпа на британските финансови услуги до ЕС. Очаква се новият достъп до пазара да бъде договорен извън обхвата на търговското споразумение в точно определени равностойни споразумения, подобно на САЩ или Япония.

„Очакваме тази търговска сделка да намали отрицателното въздействие върху дейността във Великобритания в дългосрочен план. В краткосрочен план икономическата ситуацията ще продължи да бъде обусловена от развитието на пандемията, което представлява шок с несравним мащаб, както във Великобритания, така и в ЕС, особено ако мерките се затегнат още повече“, смята Пламен Димитров, управител на българското подразделение на групата за кредитно застраховане.

✓ **Джузепе Конте влиза в битка за контрола на средствата от ЕС за възстановяване**

Отношенията в управляващата коалиция в Италия са обтегнати, а Матео Ренци се опитва да натрупа дивиденди от ситуацията

Италия ще получи значителна част от пакета за икономическо възстановяване на ЕС. Това е особено благодатно за правителството на Джузепе Конте, но в краткосрочен план това предизвиква напрежение и ревност в управляващата коалиция.

Отношенията в управляващия алианс в Италия стават все по-обтегнати и изглежда конфликтът ще се засили тази седмица, след като бившият премиер Матео Ренци, лидер на Italia Viva, заплаши да дръпне щепсела на кабинета, пише онлайн изданието Politico.eu.

Ренци, младши партньор в лявото правителство, в което участват още движение „Пет звезди“ и Демократическата партия, обвинява Конте, че е превишил правомощията си с планове, които ще централизират контрола върху безвъзмездните средства и заемите с ниски лихви в размер на общо 209 млрд. евро, които Италия ще получи от Фонда за възстановяване. Конте постигна голям успех, когато осигури 28 процента от пакета за 750 млрд. евро за Италия.

Ренци заплаши да оттегли министрите си – на земеделието и на семейството, освен ако не настъпят радикални промени в плана за икономическо възстановяване на Конте, който Ренци определя като "лишен от амбиция и душа".

Italia Viva има само 48 места в горната и долната камара на парламента, но те са решаващи за осигуряването на правителствено мнозинство. В понеделник Ренци заяви пред в. Corriere della Sera, че няма да отстъпи и отхвърли предположенията, че Конте може да убеди опозиционните политици и независимите депутати да подкрепят правителството.

„Моите министри са сериозни хора в правителството, защото имат идеи, а не от суета и гордост. Ако тези идеи не представляват интерес, тогава ние, за разлика от някои други, ще се откажем от своите [министерски позиции]“, коментира Матео Ренци.

Криза може да бъде предизвикана, когато министрите на кабинета се срещнат в сряда или четвъртък, за да подпишат плана за възстановяване. Ако министрите на Ренци подадат оставка, Конте - независим, който дойде на власт с подкрепата на „Пет звезди“, може да направи опит за реконструкция, след като направи някои отстъпки, и след това да изпита подкрепата си чрез вот на доверие в парламента.

Освен по-голям принос в плана за икономическо възстановяване, Ренци настоява Италия да използва наличните заеми от Европейския механизъм за стабилност, за да инвестира в здравеопазването. Той иска и Конте да се откаже от контрола си над службите за сигурност.

"Неразбираем" момент

Политическите битки наред с пандемията вероятно ще вбеси обикновените италианци, тъй като те се борят с втората вълна на коронавируса, който опустоши икономиката и върна на Италия първото място в класацията по смъртност в Европа.

„Дестабилизирането на правителството сега би било неразбираемо“, предупреждава Никола Зингарети, лидер на Демократическата партия, в изявление.

Политическият анализатор Волфанго Пиколи казва, че тъй като Italia Viva получава по-малко от 3% подкрепа и бъдещето ѝ е доста мрачно, вероятно Ренци се опитва да повиши рейтинга си. „Той трябва да разклати нещата и фондът за възстановяване предоставя обосновка“, допълва анализаторът.

Ренци далеч не е единственият критик на Конте, въпреки че е най-гласовит сред нарастващата вълна в правителствения алианс, която се възмущава от популярността на премиера. Подкрепата за Конте се повиши до 70% през март и април 2020 г. и остана около 60% през по-голямата част от годината. Конкурентите му съзнават, че щедростта, предоставена от фонда за възстановяване, може да му предостави още по-голямо предимство и са „много разтревожени“ от строгия контрол, който той оказва върху пакета за възстановяване, казва Пиколи.

Сенатор Андреа Маркучи, част от бунтовническа група в Демократическата партия, която иска вот на доверие, заявява, че конфронтацията „не е маневра на Ренци. Правила сме много подобни предложения. Премиерът ги оценява и ако предложенията му са разумни, не трябва да се изключва реконструираното правителство, ръководено от Конте“, коментира той.

Предсрочни избори

Дългосрочната цел на Ренци е да заеме централното място, като държи баланса на силите във всяко правителство. Това означава, че в идеалния случай той би се отървал от Конте, който му е потенциален съперник.

Дори и да не е в състояние да вземе скалпа на Конте, Ренци иска да демонстрира, че нито едно управляващо мнозинство не е възможно без него. Той вероятно ще излезе с повече лостове и може да получи контрол над едно или две министерства с други позиции при евентуално преразпределение.

Двама вътрешни представители на Italia Viva, които говорят пред медията при условие за анонимност, посочват, че най-вероятният резултат ще е ограничено реструктуриране и че друго правителство на Конте би било приемливо за Ренци, ако исканията му бъдат изпълнени. "Целта не е да се отървем от Конте, а правителственото споразумение", казва единият от тях. Другият допълва, че се водят преговори, след като Конте „промени отношението си“, проправяйки път към „дипломатическо“ решение.

Ако не може да се намери мнозинство за ревизираното правителство на Конте, президентът Серджо Матарела може да се опита да състави правителство с нов лидер, подкрепен от същите политически сили. Като алтернатива той би могъл да назначи лидер на националното единство, който да води страната през здравната и икономическата криза, докато не се проведат избори. Най-често споменаваните имена за този вариант са Марио Драги, уважаваният бивш президент на Европейската централна банка, и старши съдия Марта Картабия.

В краен случай президентът може да свика предсрочни избори, но това е малко вероятно заради пандемията. Неотдавнашната реформа в парламента, която означава, че една трета от депутатите ще бъдат съкратени след следващите избори, допълнително подкопава апетита за предсрочно гласуване.

Мандатът на Матарела изтича през февруари 2022 г. и той не може да разпусне парламента през последните шест месеца от мандата си, така че предсрочните избори трябва да бъдат свикани преди август. Ако Конте остане на власт, влиянието му ще отслабне и той ще е по-уязвим за по-нататъшни атаки.

✓ **MAE: Още няма технология, която да намали емисиите на тежката индустрия**

Трудно ще се постигне намаляване на въглеродния диоксид от сектори като стоманодобивната индустрия, посочват от Агенцията

Индустрията е един от големите замърсители на околната среда с дял от 25% от глобалните емисии въглероден диоксид. Три са тежките индустрии, на които се падат 70% от емисиите от сектора - химическа, стоманена и циментова, пише в коментар Международната агенция по енергетика (МАЕ).

Стоманодобивната индустрия емитира 2,6 гигатона въглероден диоксид годишно, което е повече от емисиите на транспортния сектор. Този сектор е най-големият потребител на въглища, от които произвежда 75% от нужната енергия. От въглищата се произвежда и кокс, необходим за производството на стомана от желязната руда.

На пръв поглед изглежда лесно да бъдат изпълнени целите за опазване на околната среда - оряване на емисиите в индустрията ще допринесе за съществено намаление на въглеродния диоксид. Но реалността е съвсем различна - на този етап технологии за намаляване на емисиите в тежката индустрия са в много ранна фаза на разработка.

В плана за устойчиво развитие на Агенцията тежката индустрия трябва да намали своите емисии с 90% до 2070 година. Много фактори обаче правят трудно постижима тази цел. Част от производството например разчита на огромни количества топлинна енергия с висока температура, която не може да бъде осигурена по друг начин, освен с изкопаеми горива.

Производството на тези индустрии е от ключово значение за живота ни, но в някои сектори, например в строителството, което използва 50% от произведения цимент и 30% от стоманата, може да се помисли за алтернативни материали и нов дизайн на сградите, които да намалят като цяло производството на тежката индустрия.

В момента в много държави по света има стимули за намаляване на емисиите от индустрията. Такъв например е схемата за търговия с емисии (ETS) на Европейския съюз. Подобен план има и Китай, но тяхната програма още не е заработила и няма яснота кога точно ще включи индустрията в него.

Другите мерки за индустрията включват подобряването на енергийната ефективност и подобряването на съществуващите технологии. Правителствата в много държави подкрепят проекти за развитие на чисти технологии, сред които за улавяне и съхранение на въглероден диоксид и за употребата на водород.

Но анализите на МАЕ показват, че тези усилия не са достатъчни, за да предизвикат трансформацията на тежката индустрия и намаляването на емисиите въглероден диоксид. Като цяло усилията за намаляване на емисиите няма да повиши съществено цената на произведената продукция.

Например отражението върху автомобилите ще бъде повишаването на цените с пренебрежимите 0,2% заради екологичните мерки при производството на стомана. Повишаването на разходите на циментовата индустрия пък би повишило цената на строителството с около 0,6 на сто.

Капитал

✓ **Какво се променя при осигуровките през 2021 г.**

Вноските за фонд "Трудова злополука" се увеличават за четири икономически дейности, за две се понижават

Размерът на вноските за фонд "Трудова злополука и професионални болести" се увеличава за четири икономически дейности през 2021 г., а за две се понижава. Това припомнят от НАП в свое становище за прилагане на осигурителното законодателство през настоящата година.

За работещите в секторите производство на химични продукти, на мебели, на метални изделия (без машини и оборудване) и на превозни средства (без автомобили) вноските стават 1.1% при 0.9% за 2020 г. В други два сектора - информационни услуги и дейности по наемане на персонал, тази вноска се понижава леко съответно на 0.4% и 0.5%. Дължимите осигуровки за ТЗПБ са за сметка на работодателя, т.е. за някои компании осигурителната тежест леко ще се увеличи, а за други ще се понижи.

Основните осигуровки и разпределението на тежестта между работодател и нает остават на нивата от миналата година. През 2021 г. отново няма да се правят вноски за фонд "Гарантирани вземания на работниците и служителите". За осигурителен стаж ще се зачита времето на неплатения отпуск до 60 работни дни.

Осигурителен доход и дължими вноски

Минималният месечен осигурителен доход за самоосигуряващите се тази година е 650 лв. (ръст от 7%), а максималният остава 3000 лв. С увеличението на минималната заплата се повишава и дължимата здравна вноски за безработни, като тя става 26 лв. на месец (8% от 325 лв.). Здравната осигуровка за служителите, пуснати в неплатен отпуск поради производствена необходимост, престой или за отглеждане на дете, е за сметка на работодателя, а когато неплатеният отпуск е по желание на работника, вноската е за негова сметка. Размерът ѝ отново е 8% върху половината от 650 лв., т.е. 26 лв.

От НАП поясняват, че минималният осигурителен доход за работещите на непълно работно време или месец се определя пропорционално на пълния брой на работните дни през месеца. Тоест, ако даден служител е с брутна заплата 1000 лв. и това е и неговият осигурителен доход, но е работел по 4 часа на ден, то работодателят ще трябва да начисли дължимите осигуровки върху половината от сумата, или върху 500 лв.

Данъчните посочват, че когато осигурителят осъществява две или повече икономически дейности, основната му икономическа дейност се определя от дейността, в която са заети най-голям брой хора, работещи на трудов договор. При равен брой работещи по трудови правоотношения в отделните дейности основната икономическа дейност на осигурителя се определя по негов избор.

Прехвърляне на пенсионни вноски

От НАП поясняват още, че хората, на които до 30 юни 2021 г. включително остават по-малко от 5 години до навършване на възрастта им за пенсиониране и на които не е отпусната пенсия за осигурителен стаж и възраст, могат еднократно, в срок до 30 юни 2021 г., да прехвърлят натрупаните по партидата им средства в частен универсален пенсионен фонд към бюджета на Държавното обществено осигуряване. Хората, на които е отпусната пенсия за осигурителен стаж и възраст с начална дата до 31 декември 2020 г. включително, с намален индивидуален коефициент имат право в срок до 30 юни 2021 г. да поискат преизчисляването ѝ без намаление на индивидуалния коефициент, ако прехвърлят средствата от индивидуалната си партида в универсален пенсионен фонд във фонд "Пенсии" (т.е. към държавата).

БНТ

✓ Президентът се срещна с представители на Сдружението на кметове на малки населени места

В Калофер президентът Румен Радев се срещна с представители на ръководството на Сдружението на кметове на малки населени места.

Основна тема на разговора беше предстоящите избори. Пред държавния глава градоначалниците са подчертали, че са притеснени от това, че много хора ще се страхуват да станат членове на Секционни избирателни комисии. А тези, които ще се съгласят, няма да имат опит в избори и това ще доведе до проблеми. Срещата не мина и без противопоставяне. Тук дойдоха кметове, които заявиха, че не са поканени на тази среща по политически причини.

Близо час продължи разговора на президента Румен Радев с кметове на малки населени места, които не са общински центрове. Пред държавния глава градоначалниците са изразили притесненията по организацията и провеждането на предстоящите парламентарни избори.

"Ние досега, кметовете на малките населени места, не сме получили нито указания, нито никакви съвети, нито нагласа, че ще провеждаме избори в условията на пандемия. Дезинфектанти, маски, ръкавици, обработка на секциите. Тези подвижни секции, които ще искат да организираме от нас в селата", заяви Гено Генов, кмет на село Боздуганово, община Раднево.

Кметовете твърдят още, че трудно ще намерят желаещи за участие в секционните избирателни комисии.

"Проблемите са няколко - ресурси и материални и човешки най-вече. Защото притесненията са, че в условията на пандемия трудно ще се намират хора за състава на Секционните избирателни комисии. Още по-редно ще се намират хора, ако има такова решение, за мобилни урни, които ще посещават домовете на карантинирани хора, на хора в изолация", заяви президентът Румен Радев.

По време на срещата с президента, пред сградата на кметството в Калофер беше кметицата на Крумово, която е в управителния съвет на Сдружението на кметовете на малки населени места. Тя твърди, че не е поканена за разговора с държавния глава.

"Имам чувството, че тази среща е политизирана, тъй като получавам информация за дейността на сдружението, но точно за тази среща не съм информирана", заяви Румяна Самоковарева, кмет на кметство Крумово, община Родопи.

"Тя е в Управителния съвет, но ние нямаме такива условия, за да ги поканим целия управителен съвет. Не повече от 5 до 6 човека трябваше да бъдем", заяви Румен Стоянов, кмет на Калофер.

Кметът на Карлово и колегата му от Стамболийски също влязоха в сградата на кметството в Калофер, за да участват в срещата, но само минути по-късно излязоха, защото не са били допуснати. Категорични са, че са готови да произведат изборите, когато бъдат насрочени и при спазването на всички протиепидемични мерки.

"Ние, кметовете на общини сме готови да проведем изборите тогава, когато те бъдат насрочени", заяви д-р Емил Кабаиванов, кмет на Карлово.

Така общински кметове се разминаха в оценките си за готовността за изборите с колегите се, които разговаряха с държавния глава.

Президентът призова подготовката на изборите да не се политизира. Държавният глава коментира, че не е бил информиран, че на срещата искат да присъстват и други представители на местната власт.

✓ Одобриха програмата за помощ за развитие и хуманитарна помощ

Министерският съвет прие Средносрочната програма за помощ за развитие и хуманитарна помощ на Република България за периода 2020 г. - 2024 г., съобщиха от правителствената пресслужба.

Чрез документа страната ни се включва в усилията да бъдат изпълнени целите за устойчиво развитие, залегнали в Дневния ред на ООН до 2030 г. и приети единодушно от международната общност през 2015 г.

В средносрочната програма през следващите четири години е предвидено българската помощ за развитие да бъде насочвана приоритетно за страните и регионите от Западните Балкани, Източното партньорство, Близкия изток и Северна Африка, Африка на юг от Сахара и Азия.

България като нов донор отчита нуждата от общи усилия в борбата с бедността и неравенствата. Средствата и ресурсите ще бъдат разпределяни както за качествено образование и здравеопазване, така и за сигурност и икономически растеж. Ще се подпомагат и дейностите за преодоляване на последствията от пандемията COVID-19.

Страната ни ще може да подпомага засегнатите страни и региони чрез безвъзмездна финансова помощ или в натура. Според залегналите в програмата механизми на място също така могат да бъдат изпращани експерти и доброволци.

Българската хуманитарна помощ ще бъде оказвана чрез организиране на спасителни операции, предоставяне на хуманитарни средства под формата на движимо имущество, безвъзмездна финансова помощ, проекти за хуманитарно подпомагане.

✓ Министерството на туризма е изплатило до момента 10 млн. лева в подкрепа на туроператори

Вицепремиерът и министър на туризма Марияна Николова се срещна с представители на туроператори и туристически агенти в страната. В дискусиата участваха Асоциация на българските туроператори и туристически агенти, Българска асоциация на туристическите агенции, Обединение „Бъдеще за туризма“ и Сдружение „Туризм“.

Министър Николова представи пред бизнеса последната актуална информация относно предприетите мерки от страна на правителството в помощ на туристическия бранш в борбата с пандемията, породена от COVID-19.

Тя поясни, че Министерството на туризма вече е приключило с изплащането на 10 млн. лв. в подкрепа на предприятия, регистрирани по Закона за туризма като туроператор или туристически агент, за преодоляване на икономическите последствия от COVID-19 по Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 г. Общият брой одобрени за финансиране заявления е 720. Средствата представляват около 1% от оборотите на компаниите през 2019 г., като туроператорите и туристическите агенти получиха помощ от 51 лв. до 371 000 лв. в зависимост от декларирания им оборот, уточни тя.

Относно помощта от 3 млн. лв. за екскурзоводи и планински водачи по ОПИК вицепремиерът коментира, че Министерството на туризма е в готовност за действие по процедурата. Вицепремиерът каза още, че и през тази година ще продължи да работи също толкова усилено, колкото и през миналата. Както знаете, аз съм там, където е бизнесът. Надявам се, че през настоящата година добрият ни диалог и ползотворно сътрудничество ще продължат, защото кризата все още не е отшумяла, поясни тя. И добави, че всички трябва да проявят гъвкавост, за да възстановят пътуванията, като преди всичко на преден план трябва да бъдат здравето и сигурността на хората.

По време на разговора представителите на бранша благодариха на министър-председателя Бойко Борисов, на вицепремиера Марияна Николова и на финансовия министър Кирил Ананиев за финансовата подкрепа заради замразения им бизнес. Те настояха пред вицепремиера да бъдат дофинансирани заради проблема с предплатените пътувания и замразените опции за туризъм.

✓ Първи сме в ЕС по доплащане на здравни услуги

Доплащането за здравеопазването у нас е три пъти по-високо от ЕС. Това показват данни от проект на Национална здравна стратегия 2021-2030, публикуван за обществено обсъждане.

Според тях през 2019-та доплащането за здраве у нас е 46%, при средно 15% за ЕС. Общите разходи за здравеопазване у нас са 8.1% от БВП при 9.8% в ЕС.

Медиците застаряват, в някои области има недостиг на специалисти.

През 2019-та година осигуреността с лекари у нас е средно 42,6 на 10 000 население. В ЕС този показател е 35.1 на 10 000. Медицинските специалисти у нас през 2019-та са 66.9 на 10 000.

Медицинските специалисти у нас са разпределени неравномерно. А това лишава хората в някои региони от достъп до качествена грижа, се посочва в здравната стратегия. В труднодостъпните и отдалечени райони на страната няма достатъчно лични лекари. През 2019-а 1 лекар се пада на 1718 здравноосигурени.

Леглата в болниците се увеличават.

Те са 77.7 на 10 000 души. Леглата за дългосрочна грижа са малко - 3.5 на 10 000. Почти 60% от болничните легла са концентрирани в 7 области. Хоспитализациите през 2019-а са се увеличили на 34.58 на 100 000 души от населението.

В стратегията до 2030-а година са заложили различни идеи за подобряване на здравната система. Сред тях са създаване на специализирани центрове за комплексна грижа в извънболничната помощ, оптимизиране на леглата за активно лечение в болниците, създаването на механизъм за обвързване на разплащанията с болниците и информацията за качеството на техните услуги.

✓ Европейските лидери с първи реакции за сблъсъците в Капитолия

Председателят на Европейската комисия Урсула фон дер Лайен написа в Туитър, че вярва в силата на американските институции и демокрация, както и в мирното предаване на властта.

Джо Байдън спечели изборите, пише още фон дер Лайен.

Също в Туитър, председателят на Европарламента Давид Сасоли изразява загриженост заради събитията в Капитолия и подчертава, че демократичният вот трябва да бъде зачитан.

Американският конгрес е храм на демокрацията, пише в социалната мрежа председателят на Европейския съвет Шарл Мишел. *"Гледката на сцените там тази вечер предизвиква шок. Ние вярваме, че Съединените щати ще гарантират мирното предаване на властта на Джо Байдън", отбелязва Мишел.*

Френският президент направи специално изявление за събитията в Капитолия. *"Днес Франция застава на страната на американския народ със сила, плам и решителност, както и на страната на всички народи, които искат да взимат решения за своите лидери, съдби и живот чрез свободни и демократични избори. Няма да се поддадем на насилието", заяви Еманюел Макрон.*

БНР

✓ Президентът продължава с консултациите за провеждането на парламентарни избори

В рамките на организираните от президента Румен Радев [консултации](#) за определяне на дата за парламентарните избори днес държавният глава ще разговаря с представители на Обществения съвет към Централната изборителна комисия и на Националното сдружение на общините.

✓ Общественият съвет към ЦИК със становище за подготовката на изборите в условия на пандемия

Общественият съвет към Централната изборителна комисия е изпратил до Комисията по правни въпроси и председателите на парламентарни групи Становище за подготовката на избори в условията на пандемия и информация за мерките, предприети от други държави, провели избори в условията на пандемия.

Проучени са добрите практики **през 2020 година от близо 100 национални и местни избори по целия свят**, от които 29 в Европа.

Общият извод на Обществения съвет към ЦИК е, че провеждането на избори в условия на пандемия е възможно, но изисква внимателно планиране, адекватни мерки за безопасност и законодателни промени.

Препоръчва се **да се минимизира необходимостта от физически контакт между хората**, както и между хората и материалите. Като се започне от възможността за онлайн заседания на районните изборителни комисии, онлайн регистрация на партии, коалиции и кандидати.

Дистанционно обучение на комисиите, като по електронен път се подават документи за регистрация на организации наблюдатели на изборите.

Сред използваните по света мерки са **личните средства за защита за членовете на секционните комисии**, като препоръчителни или задължителни за гласуващите.

Препоръчва се контрол при реда на чакащите пред секциите върху брой на хората в изборното помещение, периодична дезинфекция на често докосвани повърхности, проветряване на помещения и още.

За гласуването на поставените под карантина мненията е, че участието на тази категория изборители не може да бъде отменено или неразумно ограничено. От получения опит в други държави има примери за използване на подвижна изборителна кутия за тези граждани.

Предлага се също гласуване по пощата в няколко консулски изборителни окръга в Западна Европа, където отварянето на секции вероятно няма да бъде позволено от съответните власти.

Предложението ще бъде представено на Народното събрание при евентуално отваряне на Изборния кодекс в следващите седмици.

За да се гарантира прозрачност на изборния процес се предлага и законодателят да предвиди възможност да се заснема и излъчва в реално време броенето на бюлетините и установяване на резултатите от гласуването.

✓ Субсидиите за фермерите ще се изплащат по-рано от обичайното

Изплащането на субсидиите за фермерите тази година ще започне по-рано от обичайното, съобщават от Държавен фонд "Земеделие".

Според изготвения от Фонда индикативен график първото финансово подпомагане ще влезе в сметките на земеделците още на 10-и януари.

Между 10-и и 20-и януари ще бъде платена помощта за говеда и биволи, обещава от фонд "Земеделие".

Тютюнопроизводителите ще очакват парите си след 10-и февруари. След 20-и започват агроекологичните плащания.

Най-чаканите субсидии, свързани със схемите за обвързана подкрепа за плодове и зеленчуци, тази година ще са с месец по-рано.

Преводите по 7-те отделни схеми ще бъдат направени още в края на февруари.

В средата на март, обвързана подкрепа ще получат производителите на картофи лук, които в момента доказват произведена и продадена продукция.

Зелените плащания ще са в средата на април. През май фермерите ще чакат субсидията си за "Натура 2000", а още в началото на юни Фонд "Земеделие" ще разплати окончателно парите по схемите за обработваеми площи, за млади фермери и за дребни земеделски стопани.

✓ Фалшиви имейли от името на НАП

Нови фалшиви имейли се разпространяват от името на Националната агенция за приходите, предупреждават от пресцентъра на агенцията.

Писмата съдържат информация за възстановяване на данък в размер на 210 лв. и приканват получателите им да отворят линк, за да "попълнят начина на плащане".

Текстът на фалшивите електронни съобщения гласи /без редакция/:

"национална агенция за приходите на България

Получихте 210 лв. Възстановяване на данък

попълнете начина си на плащане /линк /

Този процес може да отнеме 5-10 дни. Моля, щракнете върху връзката по-долу и изберете начина си на плащане на възстановяване."

От НАП предупреждават, че **това представлява класическа форма на „фишинг“ атака, чрез която се цели опит за кражба на лична информация в интернет** - потребителски имена за достъп, пароли, банкови сметки и т. н.

Ако получите такъв имейл, не го отваряйте, а го изтрийте. В никакъв случай не кликувайте върху линка. Ако вече сте го направили, сканирайте с антивирусна програма или потърсете съдействие от IT специалист, съветват от НАП.

Електронно писмо с подобно съдържание бе разпространено и в дните около празниците. Тогава подателят използва адрес: admin@goypay.ir., а сега - g_genchev@abv.bg.

✓ Слаб трафик без затруднения през Ламанша

Трафикът през Ламанша вървеше без затруднения в Кале, в Северна Франция, но интензитетът му остана слаб, доста далеч от неспирния поток на товарните превози към Великобритания, който беляза седмиците, преди официалното ѝ напускане на Европейския съюз, предаде БТА като се позова на Франс прес.

Ако сряда и четвъртък обикновено са много натоварени дни за тежкотоварни превозни средства, пресичащи Ламанша, тази сутрин на пристанището и тунела под Ламанша цареше голямо спокойствие, отбеляза репортер на АФП, който не видя нито едно тежкотоварно превозно средство, което да чака на пристанищния околоръстен път и пътищата за достъп до тунела.

Няма "никакви затруднения" и префектурата не е въвела конкретни правила за регулиране на движението, потвърди днес следобед Пол-Франсоа Шира, подпрефект, отговарящ за Брекзит.

"Трафикът се възобновява нормално, но в момента сме само на 50 процента от нормалния трафик", обясни Шира, на фона на отново въведените от Великобритания строги рестрикции вчера за справяне с пандемията от Covid-19.

✓ АЦБ: Брекзит струва 7000 работни места в британския финансов сектор

Управителят на Английската централна банка Андрю Бейли посочи в сряда, че напускането на Европейския съюз струва на Обединеното кралство между 5000 и 7000 работни места във финансовия сектор.

"Това, разбира се, е на първо четене", каза той пред финансовата комисия на британския парламент. "Това все още не ни посочва какво може да се окаже в крайна сметка. Трябва обаче да кажа, че е значително по-малко от числата, които се говореха след Брекзит референдума през 2016 г.", допълни той.

Още през декември Органът за финансово поведение на Великобритания (FCA) позволи на британските участници на пазара да използват платформи в Европейския съюз за търговия с договори за деривати през първото тримесечие на 2021 година.

Трябва да се има предвид, че търговска сделка, сключена между Великобритания и ЕС, която влезе в сила на 1 януари, не обхваща финансовите услуги, които трябва да се договорят през първото тримесечие на настоящата година.

Андрю Бейли отбеляза, че той не желае постигане на еквивалентност на всяка цена и че крайният срок за приключване на преговорите с ЕС по този въпрос през март изглежда разумен.

Европейската търговия с акции на стойност милиарди долари напусна Лондонското Сити в посока стария континент в началото на настоящата седмица, което е първият осезаем знак за въздействието на Брекзит върху сектора на финансовите услуги на Великобритания.

Великобритания напусна единния пазар на ЕС в края на декември и новата ѝ търговска сделка с блока не обхваща достъпа до финансови пазари.

ЕС попита Великобритания за намеренията ѝ да се отклони от правилата на ЕС, което може да затрудни Брюксел да предостави директен достъп, базиран на "еквивалентност" на финансовия център, известен като Лондонското сити. Шефът на АЦБ предупреди, че Великобритания не трябва да се съгласява да следва сляпо правилата на Европейския съюз, ако това е цената, която трябва да плати за по-добър достъп до пазара на блока след Брекзит.

"Ако цената за това е твърде висока, тогава не можем просто да се заемем с каквото и да е", каза Бейли пред парламентарната финансова комисия.

Великобритания и ЕС се ангажират да постигнат споразумение за меморандум за разбирателство до края на март за сътрудничество във финансовите правила в опит да отключат двустранния достъп до финансовите пазари, базиран на еквивалентност.

✓ Португалия удължи извънредното положение до 15 януари

Португалският президент Марселу Ребелу де Соуза даде отрицателен тест за Covid-19, след като е бил в контакт с човек, който е заразен с коронавирус, и няма да остане в самоизолация, тъй като контактът му с инфектиран се смята за ниско

рисков, съобщи в сряда президентската канцелария, цитирана от Ройтерс. 72-годишният президент води кампания за спечелване на втори мандат на изборите на 24 януари.

"След решението на здравните власти президентът, който даде отрицателен тест за Covid-19, ще поднови работния си график", посочи канцеларията му в изявление, качено на официалния му сайт.

Португалия прие в сряда удължаване на извънредното положение, след като денонощният ръст на новозаразените в страната с близо 10 милиона души население достигна рекорд от 10 027 души, което оказва засилен натиск върху здравната система.

Португалия, която от началото на пандемията е регистрирала 446 606 случая на коронавируса, разхлаби рестрикциите около Рождество, но ги затегна отново в новогодишната нощ със забрана за пътуване между населените места и за обществени събирания. За да се справят с пандемията депутатите дадоха "зелена светлина" за удължаване на извънредното положение, което трябваше да приключи днес, с още една седмица до 15 януари.

Въведените в момента мерки включват нощен полицейски час от 23.00 ч. до 5.00 ч. сутринта и полудневна карантина от 13.00 ч. до 5.00 ч. сутринта през уикендите в много от общините в страната.

"Отново имаме огромен натиск върху националната здравна система и се опитваме да реагираме", заяви пред журналисти здравният министър Марта Темиду в момент, когато повече от 500 пациенти с Covid-19 се намират в интензивни отделения. "Нуждаем се от помощта на всички", допълни тя.

За да се намали натискът върху здравната система Темиду вчера разпорежи болниците в района на Лисабон да преустановят всички неспешни медицински услуги и да приемат собствени резервни планове за борба с пандемията.

"Следващите няколко дни ще бъдат много тежки", каза здравният министър.

✓ До 18 януари Каталуния отново затваря границите си

До 18 януари Каталуния отново затваря границите си. Живеещите в автономната провинция няма да могат да влизат и излизат от нея, както и да се движат свободно между различните общини, освен за работа, училище, спешни медицински случаи или грижи за възрастни хора.

Отново се затварят заведенията, моловете, фитнес залите и търговските центрове с площ над 400 квадратни метра. По-малките магазини, до които има директен достъп от улицата ще работят през седмицата, но в събота и неделя тези, чиито стоки не са от съществена необходимост ще бъдат затворени. Отворени остават хранителните магазини и аптеките.

Това се случва на фона на започналия вече първи етап на ваксиниране, който обхваща най-вече възрастните хора в домовете. Според регионалния министър на здравеопазването Алба Вергес училищата остават отворени, както досега, но без провеждането на извънкласни дейности. Спортът ще е разрешен само на открито.

По последни данни в Каталуния в болница са 3 515 пациенти, от които 483 са в интензивни отделения.

Според Световната здравна организация, за да се смята, че пандемията е под контрол е необходимо да има не повече от 5 % болни от населението на страната, а в Испания в момента те са близо 13 на 100.

✓ "Газпром" намали с почти една трета транзита на природен газ през Украйна в началото на 2021 г.

Руският енергиен гигант "Газпром" е намалил транзита на природен газ през Украйна от около 180 милиона кубически метра на ден в края на декември 2020 г. до около 130 милиона кубически метра на ден в началото на януари 2021 г., каза ръководителят на газопреносния системен оператор на Украйна (Оператор на газотранспортната система на Украйна", или ОГТСУ) Сергей Макогон, цитиран от "Интерфакс-Украйна".

"Украинският оператор на газопреносна система е готов да осигури по-голям обем транзит при със съответни заявки от страна на "Газпром", написа той във "Фейсбук" в сряда.

Договорът за транзит, сключен през 2009 г. между "Нафтогаз Украйна" и "Газпром", изтече преди година (на 1-ви януари 2020 г.).

Договорът за транзит между компаниите за организация на транспорта, транспортно споразумение между "Нафтогаз" и ОГТСУ, както и междуоператорно споразумение между ОГТСУ и "Газпром" пък беше подписан на 30 декември 2019 г., като чрез него се договори продължаване на транзита на руски газ през украинска територия за периода 2020-2024 година. Споразумението включва принципа "пренасяй или плащай", който по-рано бе въведен в украинското енергийно законодателство.

Договорът предвиждаше транзит на най-малко 65 милиарда кубически метра руски газ през 2020 г., което представляваше 178 милиона кубически метра на ден.

През периода 2021-2024 г. транзитът трябва да възлиза на 40 милиарда кубически метра. Плащането за посочените обеми е гарантирано, дори ако по-малкото количество газ се изпомпва през украинската газова транспортна система.

✓ Четири жертви на щурма на Капитолия във Вашингтон

Американските конгресмени продължават сесията по приемане на резултатите от изборите за президент, спечелени убедително от демократа Джо Байдън. Работата им бе прекъсната от [щурм](#) на привърженици на Тръмп, при който загинаха поне 4 души. Поне 52 са арестуваните във Вашингтон.

Кметът на Вашингтон Мюриъл Баузър удължи извънредното положение в града с 15 дни, т.е. до 21 януари, след щурма на Капитолия. По последна информация на полицията във Вашингтон четирима са загиналите при щурма на Капитолия, една от жертвите - жена, е била простреляна от полицията на комплекса.

При обявяване на продължаването на сесията на Сената председателстващият вицепрезидент Майк Пенс се обърна към щурмувалите конгреса с посланието „Вие не победихте. Насилието никога не побеждава, свободата побеждава“. Пенс категорично заклейми нахлулите в Капитолия. Подобни остри критики бяха отправени и от други лица на важни постове.

Лидерът на демократите в Сената Чък Шумър посочи, че шурмувалите сградата са „терористи“ и не представят Америка. Колегата му републиканец Мич Маконъл заяви: „Те се опитаха да подринат демокрацията и не успяха“.

Демонстрантите се насочиха към сградата на конгреса след като по рано бяха на митинг, по време на който президентът Доналд Тръмп ги упъти да се насочат към Капитолия. След това се стигна до пробив на сигурността и влизане в сградата, където можеха да се видят кадри на смут. Законодателите бяха принудени да се барикадират и по късно да бъдат изведени на безопасно място. Стигна се до чупене на прозорци, нахлуване в офиси на законодатели, стрелба, при която бе ранена жена, загинала по-късно.

Малко след това на мястото на безредиците имаше хиляди привърженици на Тръмп със знамена в негова подкрепа и лозунги. Някои от дошлите бяха членове на Конгреса, други се провикваха „Това е един добър ден за Америка“, а трети споделяха с гордост как са пробивали сигурността на Капитолия. Имаше и такива, които провеждаха спокойно разговори с противници на Тръмп. Симпатизанти на президента са тук във Вашингтон по негова покана за протест срещу резултатите от изборите, които бяха потвърждавани на няколко инстанции.

По-рано станаха ясни резултатите от балотажа в Джорджия, който бе решаващ за контрола на Сената. Двата кандидати на демократите Джон Ософ и Рафаел Уорнок печелят. Резултатът дава мнозинство на демократите в Сената, като те вече имаха мнозинство в Камара на представителите. Така те ще имат контрол над законодателната власт и ще улеснят Байдън при прокарването на негови политики след като встъпи в длъжност на 20 януари.

✓ Изненадващо намаляване на заетостта в частния сектор на САЩ със 123 000 през декември

Работодателите в частния сектор на САЩ изненадващо съкратиха 123 000 работни места през декември, като това представлява първото нетно понижение на трудовата заетост от април 2020 г. насам, тъй като неконтролираното нарастване на инфекциите с Covid-19 отприщи нова вълна от бизнес рестрикции, ограничавайки достъпа на потребителите до ресторанти, барове и други заведения в сферата на услугите.

Това показват резултати от последното проучване на компанията Automatic Data Processing Inc. (ADP), като доста слабите данни са пореден признак за забавяне на икономическата активност с оглед на силната втора вълна на коронавирусната пандемия и въведените заради нея нови бизнес ограничения. Според последния доклад на ADP през миналия месец американският частен сектор съкрати 123 000 работни места при очаквания за разкриване на нови 88 000, като в същото време данните за ноември претърпяха низходяща ревизия до 304 000 от 307 000.

Най-много съкращения имаше при големите американски компании и в сектора на услугите.

През декември най-много работни места бяха съкратени в големите по размер компании (с наети над 500 служители), където заетостта се сви със 147 000, докато в малките компании (с персонал между 1 и 49 души) бяха съкратени 13 000, а в средните по размер компании (с персонал между 50 и 499 души) бяха разкрити нови 37 000 работни места.

Секторът на услугите отново понесе най-тежък удар от протиепидемичните ограничителни мерки, като втората вълна на Covid-19 доведе до съкращаване през декември на 105 000 трудещи се в тази сфера.

В производствения сектор пък бяха съкратени 18 000 работни места, като в строителството бяха наети 3 000, но в промишлеността бяха уволнени 21 000, а в минно-добивната промишленост нямаше промяна.

"Тъй като въздействието на пандемията върху пазара на труда се засилва, декември отчете първият спад от април 2020 г.", каза Ахю Илдирмаз, вицепрезидент и ръководител на Научноизследователския институт на агенция ADP и допълни: "Загубите на работни места бяха концентрирани предимно в търговията на дребно и в хотелиерския и бизнеса за свободното време".

Вчерашният негативен доклад отразява неотдавнашната слабост в потребителските разходи и постоянно високите нива на съкращения, като подчертава мащаба на икономическата болка, причинена от коронавирусната пандемия.

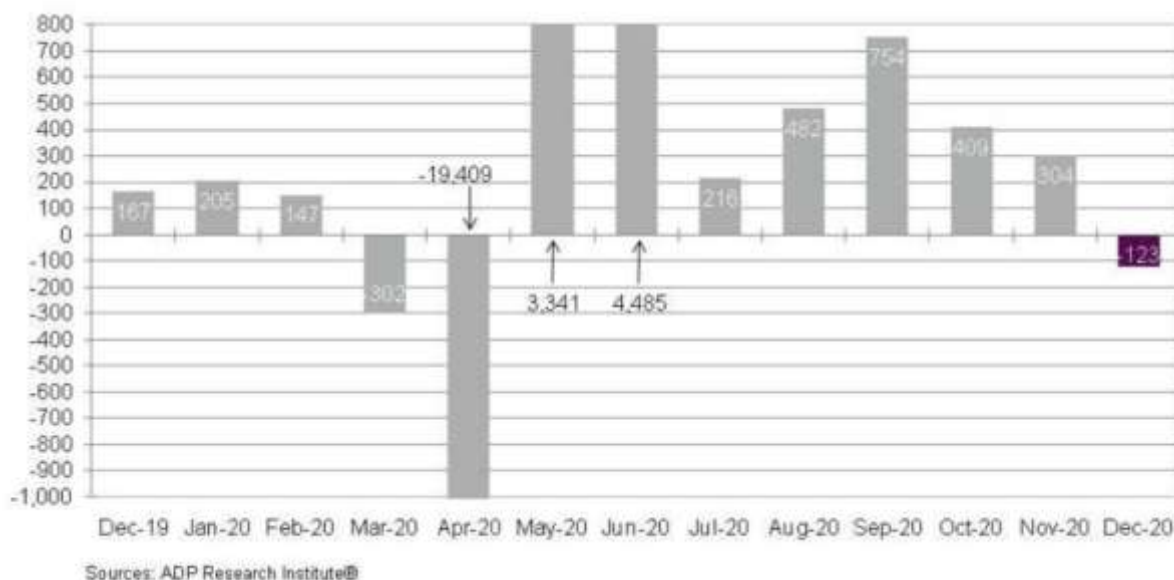
Случаите на Covid-19 в САЩ скочиха над 20 милиона, като броят на загиналите надхвърли 347 000, откакто вирусът се появи в Китай в края на 2019 г., според Центровете за контрол и превенция на заболяванията в САЩ.

В допълнение към вируса, пазарът на труда пострада и от правителствените закъснения при одобрението на нов финансов пакет от облекчения за бизнеса и за безработните.

Повече от 3 трилиона долара фискални стимули помогнаха на компаниите да наемат работници и да запазят останалия си персонал на работа след първата вълна на коронавирусната пандемия през пролетта. Чрез този пакет беше подпомогнато и на милиони безработни и трайно неработещи американци да плащат сметките си и да поддържат своите разходи, което доведе до рекорден икономически растеж през третото тримесечие на 2020 г. Едва в края на декември обаче беше одобрен нов пакет от стимули за 900 млрд. долара за справяне с негативните икономически последици от коронавирусната криза.

Вчерашният доклад на ADP е публикуван преди внимателно следения месечен доклад на държавната официална статистика за декември в петък. Осреднените очаквания на финансовите пазари бяха за нарастване на новооткритите неселскостопански работни места в САЩ през последния месец на 2020 г. с между 90 и 100 хиляди след растеж с 245 хиляди през ноември, като преди днешните данни по-малко от половината анкетирани икономисти очакваха свиване на заетостта през декември. Ако тези прогнози се потвърдят, това би било най-слабото нарастване на заетостта от началото на възстановяването на пазара на труда през месец май и би означавало, че икономиката е възстановила около 12,5 милиона от загубените само в рамките на март и април миналата година 22,2 милиона работни места.

Промяна на трудовата заетост в САЩ (в хиляди броя)

✓ Космосът - новата геополитическа арена

Технологии, бизнес, наука - в космическата надпревара тепърва ще навлизат и повече частни играчи

Три мисии - до Марс, до Луната и изграждането на космическа станция са в дневния ред и на Китай за следващите няколко години. Това се случва на фона на текущите мисии на САЩ, ЕС и Русия. Защо в Covid кризата космическите изследвания не са в криза?

Вълнуваща година се очаква да е тази за китайската космическа програма. След като в края на миналата Пекин върна от Луната космически апарат с проби, през 2021-ва се очаква друг апарат да се приземи на Марс. Паралелно с това е планирано изстрелването на първия модул на орбиталната станция "Тяньхъ", а до края на 2022-ра г. конструкцията на станцията трябва да приключи.

Борис Манов, който в момента пише дисертация, посветена на китайската космическа програма, обяснява ставащото и в Китай, и в САЩ, и в Русия като част от нова космическа надпревара.

„Нещата бяха затихнали от 1990-та до 2010 година. Не се случваха толкова много неща на тази сцена. И сега наистина има все повече мисии, все повече се говори за това“, отбелязва Манов.

„Виждаме освен държавните играчи, които са стандартни там, и започват с техните реформи и повече финансирането към този сектор и планове, доктрини, стратегии, **виждаме как идват и вече частни играчи на стената, които могат да си позволят да оперират такава индустрия, космически ориентирана.**“

Новата космическа надпревара ще е за ресурси

След като технологията е достъпна и за частни корпорации, тогава и новата космическа надпревара придобива други измерения. Тя е не за имидж, а за нови ресурси, предполага Борис Манов. По думите му в момента всички големи нации - играчи в Космоса, се опитват да стигнат първо до Луната, а след това до Марс. Всички в момента са се ориентирали към Космоса, икономически, защото знаем, че ресурсите на Земята ще привършат, коментира той.

„А ако може с това, което имаме, да стигнем до материали, които знаем как да използваме, за да го преработим - това би било идеалният сценарий. Много голяма индустрия ще бъдат космическите мини. **Първият трилионер на Земята ще бъде първият, който успее да направи мина върху астероид.** Машини, роботи да копаят и да изваждат от астероидите ценни материали.“

„Отделно искат, ако могат да качат самата продукция, примерно на една фабрика, в Космоса, в орбита на Земята. Първо, ще е по-чисто и няма да има вредни газове от нея. После, в нулева гравитация дори могат да се правят неща, които не могат да се правят на Земята като сърце, орган, или бял дроб. На Земята не може да се прави, защото имаме гравитация. 3D принтерът не може да го направи така, както го прави в нулевата гравитация.“

Китаистът Марияна Тиен обяснява, че **новите мисии са част от глобалната политика на страната за нови технологии.**

„Това е част от т. нар. възраждане на китайската нация, което започна отдавна и това е много важна държавна политика. По времето на Ху Дзинтао се наливаха невероятни средства именно в науката и технологиите. Освен на железен път на коприната, тази година те ще наблягат много силно на дигитален път на коприната и космически път на коприната. „Чанъе-4“ [каца на обратната страна на Луната, което беше за първи път в историята на човечеството.](#)“

Както във всички други сектори, и космическите битки се очертават като много сериозни, смята Мариана Тиен. „Битката за Луната ще бъде може би най-сериозна. Дори и от личен опит мога да кажа: малки дечица, дори още не ходят на училище, едно време им подаряваха пистолети, картчещици, стрелят с китайско знаме. Сега им подаряват ракети.“

Тиен прави смело предположение - в космическия туризъм Китай ще изпреварят САЩ.

Като главен секретар на Глобалния център за партньорство на Китай с Централна и Източна Европа Марияна Тиен твърди, че България също може да участва, но засега не са правени постъпки, въпреки традициите в някои сектори.

Борис Манов вижда **шанса на България преди всичко в европейските програми за космически изследвания.** Според него участието в каквито и да е програми за Космоса би било плюс за страната ни.

„Има организация, наречена „Кафра“. Тя се опитва да учреди българска космическа агенция. Бихме имали българска космическа агенция, ако плащаме членство в Европейската космическа агенция по един милион на година. Проблемът е, че няма финансиране за членство. **Ако имахме финансиране за членство, можехме да си възвръщаме парите на 90% обратно чрез проекти, които бихме печелили от Европейската космическа агенция. Да не говорим, че вече имаме толкова много неща разработени - космическа храна, космически оранжерии, апарати за измерване на медицинското състояние на космонавтите.** Всичките тези неща, ако може да се класираме добре в някоя държава, която няма технологията още, може и ние да успеем“, коментира той.

Провалът като успех

През април 2019 година Израел се опита да кацне на Луната. Израелският космически апарат "Берешит" обаче се разби заради поредица от технически проблеми по време на финалното спускане. „Провалът е успех“, казва Ести Розен, която се занимава с връзките с обществеността в Израелската аерокосмическа индустрия - компанията, участваща в разработката на първата мисия. Повече от година след първата мисия Израел вече подготвя втора. Защо за една държава е важно да има собствена космическа програма?

Космосът е най-голямото технологично предизвикателство, изтъква Ести Розен.

След изстрелването на първия си космически сателит преди 30 години Израел решава да развива независима космическа програма с възможности от А до Я. Защо държат да са на Луната?

„Ние искаме да сме там и станаме седмата държава, която изпрати сателит, който да се върти около Луната. Четвъртата, която се опита да го приземи с така нареченото „меко кацане“, но не успяхме.“

Всичко започва в рамките на състезание на Google

„Те просто обявиха този конкурс. Попитаха всички стартъпи, също така и за хората от науката - кой иска да отиде до Луната, това трябва да го направите без държавна подкрепа. Тоест да бъде една частна инициатива, без с подкрепа на държавата.“

Трима израелски инженери създават свой бизнес модел, който не е комерсиален. **„Всичко това имаше за цел да създаде т. нар. ефект „Аполо“** - да насърчи млади момчета и момичета да започнат да изучават инженерните науки и математиката, технологиите. Искаме децата да започнат да мечтаят за Космоса, да искат да отидат на Луната.“

„Имаше няколко версии на апарата. В последната година на мисията нещата започнаха да придобиват форма. Сблъскахме се с проблеми като теглото например. Когато проектираш подобна система за кацане на Луната, трябва се направи дублиране на критичните системи и компоненти, но ние не го направихме. Щеше да ни струва много скъпо да го направим. **В Космоса не можеш просто да изпратиш някого, който да ремонтира това, което лети.** Но не го направихме, защото всичко – от системите, до извеждането му в орбита, щеше да струва много за една частна мисия. Проверихме всичко, което можеше да бъде проверено, докато още беше на Земята“, разказва Ести Розен.

„Надявахме се, че ще успеем да приземим нашето устройство на Луната, но все пак стигнахме на около 15 километра. Затова казваме, че мисията е произвела този „Аполо“ ефект, ние го наричаме ефектът „Берешит“ на името на сондата, която изпратихме. Това на хибру означава „в началото“, а Берешид е името на първата глава в Библията. **В Израел всички говореха за Космоса и когато беше Пурим, еврейския Хелуин, децата се обличаха като астронавти.** Дори да разбием нещо, пак е образователно за младото поколение. При разработването на технологии, нови системи, едва ли от първия път ще постигнеш успех. Ето, „Аполо 11“ приземи САЩ на Луната, но преди това имаше 10 мисии. Преди „Аполо“ имаше програмата „Джемини“. Това е път. Затова има много да бъде научено от тази мисия. Казваме на децата: „Трябва да опитвате. Ако успеете – чудесно! Ако не - ставайте и опитвайте отново“.

„Това не е състезание, макар да стартира със състезание на Гугъл. Това не е състезание за Космоса, но **Космосът отваря ума, изследването му движи технологиите напред, иновациите и науката.** А това е важно да бъде правено именно в Израел“, категорична е Ести Розен.

Според нея „Спейс екс“ е променила мисленето с частните си ракети.

„Правителството и бизнесът си сътрудничат. Как използваме Космоса – за туризъм, за наука - това просто се развива изключително бързо. Сега движим нещата по-бързо заради компютрите, отколкото през от 60-те и 70-те години.“

Розен прогнозира **експоненциално нарастване на частните мисии.**

[Класа](#)

✓ Развод по европейски с въглищата

2020 година беше различна. Тя донесе промени в много аспекти на личния и обществен живот и разтърси икономиките. Сега, когато годината вече е история, Investor.bg събра най-значимите събития и тенденции от политическия и икономически живот в България и по света през последните 12 месеца в специалната секция "[Икономиката през 2020 г.](#)". През 1882 година Томас Едисон проектира първата в света електроцентрала, изгаряща въглища. Централата е построена край Лондон и е с мощност от едва 93 киловата, с ограничен брой потребители, но в състояние да разбие монопола на газовите компании. И това се случва в момента, в който Пощенската служба в града става клиент на въглищната централа. Почти 140 години по-късно въглищата вече са мръсна дума, а газът се завръща отново, този път като по-чистата алтернатива на въглищните централи, които в много държави доминират при производството на електроенергия.

В последните години светът се съгласи, че без да бъде спряно използването на въглища, няма да има намаляване на емисиите въглероден диоксид и по-чиста околна среда. Така след подписването на Парижкото споразумение през 2015 година инвестициите във въглищни мощности намаляват значително на запад, а в последните месеци Европейският съюз (ЕС) амбициозно се зае да поведе индустриалния свят към поствъглищната ера в енергетиката.

През декември 2019 година Европейската комисия представи една от най-амбициозните си цели за последните години - въглеродна неутралност на европейската икономика до 2050 година. Всички мерки са записани в Зелената сделка, но пазарлъците по нея съвсем не са приключили, а тепърва започват.

Като част от тях година по-късно правилата се измениха и лидерите на ЕС се разбраха за [по-рязко намаляване на емисиите въглероден диоксид до 2030 година](#) като междинна цел преди въглеродната неутралност. Но това беше изтъргувано срещу възможността държавите, разчитащи на въглищата, да могат да [инвестират европейски средства в транзитни технологии](#), като например газ и ядрена енергия, което променя съществено правилата на играта.

Но само дни по-късно се оказва, че и това не е окончателно - при договарянето на средствата във Фонда за справедлив преход Съветът и Европейският парламент се разбраха, че този фонд няма да инвестира в проекти за изкопаеми енергийни източници, включително газ и ядрени мощности, а между другото - и за производството на тютюневи изделия.

Месец след официалната заявка за въглеродна неутралност от Брюксел представиха и [идея за компенсирание](#) на част от дейностите по преминаването на зелената вълна. По този начин беше намерен отговор на исканията на някои държави, сред които Полша, Чехия и България, които настояваха за отчитане на различията между държавите, нивото на развитие на икономиката и повече компенсации.

На първо време това е Фондът за справедлив преход. В началото беше решено в него да има 7,5 млрд. евро, но с обещания, че тези средства могат да привлекат между 30 и 50 млрд. евро частни инвестиции, заеми и национално финансиране на мерките.

В последните дни на 2020 година сумата в него набъбна до 17,5 млрд. евро, основно след настояванията на Европейския парламент. Текстовете още не са добили финалната си форма обаче и очакванията са това да стане в първите месеци на 2021 година.

Фокусът на този Фонд е насочен към регионите, които в най-голяма степен ще изпитат ефектите от Зелената сделка - основно въглищните региони в ЕС. [България също ще получи пари от този фонд](#), защото пред страната ни предстои голямо предизвикателство - да се раздели с въглищните си централи, на които разчита за производството на около 40% от електроенергията. В зимните месеци този процент достига и до 60 на сто.

Не само Маришкият басейн може да разчита на пари от ЕС за енергийната трансформация. Брюксел идентифицира аналогични проблеми в Перник и Кюстендил, а правителството се опитва да [вкара още няколко региона](#), сред които Ямбол, Сливен и Хасково, откъдето идва голяма част от работната сила за въглищната индустрия.

От къде тръгваме: Картината в Европа

В периода 2000 - 2020 година в света са инсталирани 1364 гигавата въглищни мощности, показват данните на End Coal. Основната част от тях (1123 гигавата) са в Китай и Индия. Пикът на новите въглищни мощности е през 2015 година, когато в света са инсталирани 105 гигавата. В края на тази година беше подписано Парижкото споразумение за климата и въглищата официално станаха мръсна дума за инвеститорите.

Най-много нови въглищни мощности в последните 20 години в Европа е изградила Германия - 13,8 гигавата. В следващите 10 години те ще трябва да бъдат затворени. Така Берлин отново е на добре отпъкания път за предсрочно затваряне на мощности след като преди години се отказа от ядрената енергия. Остават ѝ опциите на възобновяемите източници и на природния газ.

Страната вече е готова със схемата за компенсация на предсрочно затваряне на мощности, а [Европейската комисия официално даде своето одобрение](#) на идеята. В началото на декември се [проведе и първият търг](#), на който беше изтъргувана компенсацията за няколко въглищни мощности, които от 2021 година ще спрат да произвеждат електроенергия.

На въглища, при това собствен добив, разчита и Полша и [засега все още трудно възприема идеята](#) да се откаже от евтиния за нея енергиен източник. От икономическа гледна точка обаче производството на електроенергия от въглища ще става все по-скъпо заради санкциите, които ще плащат замърсителите.

В периода 2000 - 2020 година Полша е изградила почти 6 гигавата въглищни мощности и на този етап продължава да разчита на тях за осигуряване на енергийното потребление. Властите още не са подготвили план за действие в следващите години, но вече опипват и други възможности, [склучвайки меморандум със САЩ](#) за покупка на ядрени технологии. Варшава има идея да замени въглищата с ядрени централи и обмисля изграждането на между 6 и 9 гигавата блокове. Плановите за финансирането им обаче още не са много ясни, на фона на предходните изказвания от Брюксел, че с пари от еврофондовете ще могат да се финансират само възобновяеми източници. Сега картината е променена и пазарлъците на Варшава могат да започнат.

Освен Полша и Германия, на въглищната карта на Европа стоят още няколко държави с големи въглищни мощности и [голямо отражение върху неизпълнението на зелените политики](#). Сред тях са България и Румъния. Нашата страна - заради ниското качество на въглищата, а Румъния - заради старите централи.

По данни на End Coal в периода 2000 - 2020 година България е въвела в експлоатация 844 мегавата въглищни мощности, а северната ни съседка - нито една нова мощност.

Отказът от въглищата е труден процес

По [данни на Europe Beyond Coal](#) към края на 2020 година въглищата вече не са част от енергийния микс на 10 от членовете на ЕС. Една от първите държави в общността, която се отказва от въглищните мощности, е Белгия. През последните месеци България е поставена пред трудното решение да затвори предсрочно въглищните централи, които са основни за енергетиката. Заявките на правителството са, че тези [мощности ще работят максимално дълго](#), дори и до 2050 година. Заместващите мощности засега са само далечни амбиции и често става въпрос за [проекти, разработвани преди няколко десетилетия](#) и забравени в чекмеджетата на институциите заради липса на пари или недостатъците на тогавашните технологии.

Страната затваря една по една остарелите си централи и така още през 2016 година изпълнява плановете за отказ от въглища, които тепърва започват да се разработват в някои от останалите членове на ЕС, сред които България, Полша, Румъния и Словения.

Всъщност официално правителствено решение за спиране на използването на въглища няма и Испания, но компаниите, които оперират такива централи, затварят мощностите, които не покриват изискванията за чистотата на въздуха. Така през лятото на 2020 година в страната бяха закрити седем централи с инсталирана мощност от 5,1 гигавата.

В повечето държави въглищата се заменят от природен газ и възобновяеми източници. При коментари относно Зелената сделка от Европейската комисия потвърдиха, че структурата на енергийния микс се определя от националните правителства и в Брюксел нямат забележки как ще бъдат заменени въглищата, включително и с ядрени мощности, стига да отговарят на критериите за безопасност.

Трансформацията ясно се вижда и в Гърция. Страната обеща да затвори и последната си въглищна централа до 2028 година, но още от 2018 година делът на въглищата в енергийния микс намалява и от 33% спада до под 10% през 2020 година. Тяхното място засега успешно се заема от природен газ и възобновяеми енергийни източници. Гърция обаче си осигури няколко нови източника на природен газ, разчертани още от предишното правителство, водено от радикалната лява СИРИЗА.

Един от тях е Трансадриатическият газопровод, който навлезе в [експлоатационната си фаза в края на ноември](#).

Енергийна трансформация по български

Сред тях например за изграждане на АЕЦ "Белене", чиято първа копка е още от 1981 година, за водни централи на р. Дунав, чиято идея е от 1956 година. Проектът е официално изоставен от правителството на Андрей Луканов през 1990 година, но отново влезе в ползрението на експертите, след като беше официално предложено от екипа на президента Румен Радев като опция за развитието на зелената икономика.

Плановете какво ще се прави на мястото на Маришкия басейн още не са разчертани - това ще стане с помощта на определен от ЕК консултант, който ще планира заедно с местните власти проектите, които да получат финансиране по Фонда за справедлив преход.

Едно е сигурно обаче, преди да си представим наредени соларни панели на мястото на въглищните централи в региона или огромни батерии, разположени по площадките, сега е моментът да се инвестира в иновативни технологии и решения. Проекти за съхранение на енергия не означава автоматично акумулаторни батерии, които да се чудим впоследствие как да утилизираме. Такива са и идеите за ПАВЕЦ, които в условия на излишък на енергия зареждат своите изравнители в очакване за пиково търсене, а страната ни има всички географски дадености да ги реализира.

ПАВЕЦ "Чаира" вече доказва своята ключова роля за енергетиката, изваждайки страната от [енергийна криза в началото на 2017 година](#). Централата може да поеме дори изключването на един от блоковете на АЕЦ "Козлодуй" - разбира се, временно, но достатъчно, за да се намери източник на енергия от общия енергиен пазар и да не бъде допуснат режим на тока.

Такива са проектите за изграждане на централи на природен газ, които стават релевантни след заявката на Брюксел, че газът ще може да бъде "мостова технология" към прехода от въглища към зелена икономика.

Такива са дори и ядрените централи - [блоковете от ново поколение вече са достатъчно гъвкави](#) и могат да бъдат вече не толкова базова мощност, а дори балансираща мощност за възобновяемите източници.

Според [проучване на Масачузетския технологичен институт](#) от 2018 година дори и по-старите реактори в САЩ, Канада и Европа могат да бъдат управлявани така, че да заменят "спящите" мощности на въглища и газ, които чакат дупка в производството на зелените централи.

И да не забравяме, че [декарбонизацията не е свързана само с енергетиката](#) и производството на ток.

✓ Основните рискове през 2021 г. в световен мащаб

Консултантската компания за политически рискове Eurasia Group, базирана в Ню Йорк, публикува в понеделник списък с основните предизвикателства, пред които, според нейните оценки, най-вероятно светът ще се изправи през 2021 г.

Списъкът е оглавен от победата на Джо Байдън на президентските избори. на Съединените щати, където кандидатът от Демократическата партия получи повече гласове от всички други в историята на тази нация, но в същото време се смята за незаконно избран от приблизително половината от страната. По този начин той се превръща в изразител на разделението, белязало САЩ, които ще продължат да бъдат поляризирани, според експертите.

Втори са продължителните ефекти от пандемията covid-19, защото „нито коронавирусът, нито неговото широко въздействие ще изчезнат, след като започне широко разпространената ваксинация. Продължителната пандемия е последвана от проблем с климата, област, в която енергийният преход ще бъде доминиран от конкуренция и липса на координация”.

Сред другите ключови рискове Eurasia Group предупреждава за нарастващото напрежение между САЩ и Китай, събирането на цифрови данни на глобално ниво, кибер конфликтите, способни да създадат "безпрецедентен технологичен и геополитически риск", ситуацията в Турция, където „злополуките на президента Ердоган ще бъдат болезнен бумеранг срещу икономиката", както и Близкия изток при ниските цени на петрола, които ще предизвикат съответните правителства и националната стабилност. И също така, каква ще бъде Европа след ерата на Ангела Меркел.

На десето място в доклада е „Латинска Америка, която разочарова". "Близкият изток е очевидният голям губещ от коронавирусната криза сред регионите по света; но Латинска Америка е категоричен втори губещ", заяви консултантската компания. Експертите смятат, че в разгара на пандемията в страните от този регион ще се влошат политическите, социалните и икономическите проблеми, които вече са съществували преди настоящата криза.

При липсата на широка наличност на ваксини срещу COVID-19 - които според анализатори от Eurasia Group няма да бъдат достъпни за повечето граждани до втората половина на тази година - „страните от Латинска Америка са зле подготвени за се справят с евентуално нова вълна от коронавирус.“

Междувременно съществуващите проблеми и икономически трудности могат да окажат голямо влияние върху политиката в страни, където тази година ще се проведат законодателни или президентски избори, като Аржентина, Мексико, Еквадор, Перу и Чили. "Всъщност изборите ще подтикнат политиците, особено тези в законодателната власт, да насърчават политики, които ще окажат по-голям натиск върху балансите на техните страни".

✓ **Der Spiegel: Байдън не трябва да разчита, че Европа ще помогне в борбата с Китай**

Джо Байдън ще продължи твърдия курс на своя предшественик към Китай, разчитайки и на помощ от Европа, пише Der Spiegel. Обаче неотдавнашното инвестиционно споразумение между ЕС и Китай показва, че лоялността към САЩ не е приоритет за Брюксел. Според Ерик Братберг, експерт от мозъчния тръст на Фондация Карнеги, европейците не се интересуват от това да бъдат „играчка при тегленето на въже между САЩ и КНР“.

Когато Джо Байдън заеме мястото си в Белия дом, в допълнение към пандемията и климатичната криза, го очаква и друг голям проблем - сриващите се отношения между САЩ и Китай, пише Der Spiegel. Доналд Тръмп направи всичко, за да заби клин между Пекин и Вашингтон: въведе мита, санкции срещу китайски предприятия и възпрепятства потока от инвестиции. Както отбелязва вестникът, няма да е лесно да се възстанови баланса във връзката. Байдън обаче няма да се стреми към това: Der Spiegel вярва, че политиката му няма да бъде толкова хаотична като тази на Тръмп, но целта ще бъде същата - твърд курс към Китай. В статията си за Foreign Affairs Байдън пише, че ако САЩ оставят Китай сам, Пекин ще продължи да краде американската интелектуална собственост и да подклажда нелоялна конкуренция, като субсидира своите компании. Следвайки твърда позиция по отношение на Китай, Байдън може да разчита на подкрепата на конгреса, пише Der Spiegel. Той също се надява на подкрепа от Европа, но ЕС наскоро сключи инвестиционно споразумение с Китай, показвайки, че лоялността на САЩ не е приоритет за европейските страни. Както отбелязва Ерик Братберг от мозъчния тръст на Фондация Карнеги, европейците не се интересуват от това да бъдат „играчка в тегленето на въже между САЩ и Китай“.

Докато трансатлантическият алианс се развихри, Китай демонстрира своята сила, отбелязва вестникът: Пекин е постигнал инвестиционно споразумение не само с ЕС, но и с 14 други държави. Освен това КНР се е възстановила относително добре от последиците от пандемията на коронавируса.

Според МВФ през 2020 г. китайската икономика е нараснала с 1,9%, докато американската икономика е спаднала с 4,3%. Също така Китай продължава да служи като място за приток на капитали, докато САЩ не са се и доближили до изравняването на търговския си дефицит, анонсирано от Доналд Тръмп.

Според ръководителя на консултантската организация Eurasia Group Ян Бремър, въпреки влошения характер на конфронтацията между САЩ и Китай, няма причина да се притеснявате, че тази конфронтация ще прелее в някакъв вид нова Студена война. Причината се крие в икономическата взаимозависимост на двете страни: унищожаването на китайската икономика автоматично ще означава унищожаване на американската.

✓ **Повратливата политика на Анкара**

Сериозни анализатори поставиха икономическите проблеми в Турция и Близкия изток сред 10-те най-съществени риска за 2021 година, които светът може да очаква. Дали тези констатации ще се окажат верни на 100% може да се спори, но за коронавируса, разделението в САЩ и промените в климата няма съмнение. Думи на лидера на най-голямата опозиционна Народно-републиканска партия, НРП, в Турция, Калъчдароолу, обаче показват, че финансово-икономическите проблеми на Анкара не са мираж, с който се атакуват управляващите.. На специална пресконференция във връзка с обявена от турския национален статистически институт 14.5% инфлация за м.декември, той заяви, че данните не отговарят на действителността.

Редица икономисти са на мнение, според него, че инфлацията всъщност е 36%. Калъчдароолу съобщава и че Ердоган се е разпоредил официалните статистики „да смъкнат инфлацията на 5%“. За да „не се безпокои Ердоган“, допълва Калъчдароолу. В тази връзка, в отговор на журналистически въпрос, той определя призива на Ердоган турците да не купуват опозиционния вестник „Сюздю“ като „безпомощност“. Счита, че всеки политик на ниво трябва да изпитва уважение към критиката, а медиите да дават новините в обективна форма. „Една Турция, в която няма критика, отива към бездна“, твърди опозиционният лидер.

В същото време Истанбул е разтърсен от протести на студентите в най-големия университет в мегаполиса, „Боазичи“, които не приемат наложения им нов ректор, проф. д-р Мелих Булу. На церемонията при представянето му преподавателите стоят с обърнат гръб към сградата на ректората. Използвано е насилие над студентите от силите на реда, а проф. Давутоолу, бивш премиер, а сега лидер на опозиционната партия „Геледжек парти“ /„Бъдеще“/ казва, че „вие затворихте университета Шехир, сега слагате белезници на „Боазичи“ и е жалко, че знаете само да разрушавате“. Той твърди, че студентите никога няма да бъдат като управляващите и ще отворят и „Шехир“, и ще „освободят Боазичи“. Но на още 5 университета са сменени ректорите, включително на Памуккале, в Анталия, Бейкоз и Чаа университетите. Явно сериозни мерки се взимат в посока образование и обучение.

Докато, без обяснения, шефът на голямата държавна банка „Иш банкаш“ подава оставка след 10 години управление. А в Меджлиса /парламента/ при разглеждане на бюджета на страната депутат от опозиционната НРП пита „колко самолета се водят на Ердоган“. Отговорът е, че са 8, което се определя като „разточителство“ на фона на бушуващата криза. От опозицията са изчислили, че ако се продадат всичките 16 самолета, които са в категорията VIP, може „да си докараме около 83 млн дол.“ Оказва се, че Турция има най-много VIP самолети в света, а те се ползват и от министри, ГЩ на турскаят армия и сили за сигурност. Какта се казва, мощна държава, големи възможности.

Но германската „Фолксваген“, VW, обяви, че се оттегля от идеята за инвестиции в нова фабрика за производство на автомобили край турския град Маниса. Вместо това ще разширява старата си фабрика в Братислава, Словакия. Сочената причина е „политически притеснения на управителния съвет и акционерите на дружеството“. Според Хърбърт Диис, управител на VW, „от геостратегическа гледна точка Европа не може да се откаже от Турция“, но удобната причина, ковид епидемията, и по тази повод върши работа. Факт е, че търсенето е намаляло, а наличният капацитет се оказва достатъчен при тези условия.

Задоволява малкото търсене. В Маниса няма да има нови работни места, но турският министър на промишлеността и технологиите е заявил, че „губещият не е Турция, а „Фолксваген“ . Може би подписаното с Великобритания споразумение за свободна търговия и военно сътрудничество ще компенсира раздялата с „Фолксваген“? И Лондон, и Берлин са стари съюзници, но в Анкара някои са убедени, че това е продължение на комедията „Германия ни ревнува“. Проправителствените медии в Анкара считат, че на този етап забавящата и понякога блокираща роля на бюрокрацията в Брюксел вече няма да е пречка за Турция т.е. ще изчезне. Кралството има 11 млрд дол инвестиции в страната, а и също толкова е нивото на търговския оборот. Но се очаква двустранните отношения във всяко отношение да се подобрят допълнително.

В Лондон били убедени в „динамичността на Турция“. Спор няма по отношение на политическата сфера. Акцентира се върху личните приятелски отношения на шефа на МИ-6 с Ердоган, бивш посланик на Нейно Величество в Анкара. Не е случайно, че някои в Турция коментират по-широките перспективи, които се отварят, когато в този „междинен период“ се избяга от съюзнически проекти като ЕС т.е. който се освободи от ЕС, ще оцелее. Което не пречи в Yeni Safak да пишат, че след Брекзита е дошъл момента Европа да установи по-добри стратегически отношения с Турция. И Анкара реши да поднови напъните за членство в ЕС. Съвсем в духа на повратливата политика на Ердоган. Но подплатена с „който говори в ЕС срещу Турция, той се стреми да унищожи бъдещето на Европа“.

Камъните са определено във френска градина и то с убеждението, че целта е да се предизвика „смущения в Турция“. От тези, които имат вътрешни проблеми и прилагат по принцип двойни стандарти. Гардирано с изказване на Ердоган, че „превърщането на Св.София отново в джамия е короната на 2020г“ означава, че Ердоганова Турция остава ярна на правилото „Турция над всичко“, на всяка цена и при всички случаи. Суверенитет и независимост са издигнати като правило № 1, срещу което опозицията не само не възразява, но и подкрепя във всички операции и изяви зад граница. Това е генетично заложено, посочено категорично във вече класическата „Стратегическата дълбочина“ на проф.Давутоолу и определено ще изисква други реакции, средства и методи за диалог с Анкара. Нещо, която е наложено по принцип като практика и в ЕС.

✓ **Арабските държави прекратиха тригодишния бойкот на Катар, разделил Персийския залив**

Саудитска Арабия и нейните трима арабски съюзници - Бахрейн, Обединените арабски емирства и Египет - на среща на върха в кралството във вторник се споразумяха да възстановят връзките си с Катар, слагайки край на три и половина годишен бойкот, който дълбоко раздели Залива.

На пресконференция след срещата в рамките на Съвета за сътрудничество в Персийския залив министърът на външните работи на Саудитска Арабия Фейсал бин Фархан Ал Сауд увери, че " има политическа воля и добросъвестност, които да гарантират изпълнението на споразумението за възстановяване на дипломатически и други връзки, включително възобновяване на полетите."

В навечерието на срещата в историческия саудитски град Ал-Ула (провинция Медина), на която присъства и старшият съветник на Белия дом, Джаред Кушнер, Кувейт - който посредничи за кризата от нейното начало - обяви, че Саудитска Арабия ще отвори отново своето въздушно пространство и границите си с Катар.

„Кралството се радва да ви посрещне“, каза саудитският престолонаследник Мохамед бин Салман, когато поздрави емира на Катар шейх Тамим бин Хамад Ал Тани на пистата на летището Ал Ула, който стъпи на саудитска земя за първи път от началото на кризата. Двамата лидери се прегърнаха и снимки на приветствието бяха широко разпространени в социалните медии.

Престолонаследникът подчерта, че "декларацията, подписана от лидерите, подчертава солидарността и стабилността на арабските страни и страните от Персийския залив и засилва приемствеността на приятелството и братството между техните нации ". В същото време той подчерта важността за обединение в отговор на предизвикателствата, за които се твърди, че са поставени от Иран.

На свой ред държавният министър на ОАЕ Ануар Гаргаш подчерта в своя Twitter, че срещата на върха във вторник бележи началото на „блестяща нова страница, въпреки че има още работа за вършене" .

От друга страна, дипломати и анализатори считат, че с решението на тази криза Рияд се стреми да покаже на Джо Байдън, че кралството е отворено за диалог.

Четири страни прекъснаха дипломатическите връзки с Доха в средата на 2017 г., след като я обвиниха в подкрепа на тероризма – твърдение, което Катар нееднократно отрича - в допълнение към позоваването на връзките си с Иран и подкрепата си за Мюсюлманското братство в Египет. След това квартетът представи 13 искания към Доха, включително затварянето на телевизионния канал Al Jazeera, край на военното присъствие на Турция в Катар и изтеглянето на Техеран. Тъй като спорът изглежда приключва, не е ясно какви значителни отстъпки е направил Катар преди срещата на върха, ако има такива. Подробности за документа, подписан във вторник, не бяха съобщени.

✓ България ще разполага с пет медицински хеликоптера

Скоро България ще разполага с пет медицински хеликоптера. Един, за който е стартирана обществена поръчка и ще бъде закупен с европейски средства. И още четири налични вертолета "Кугър", определени за медицинско спасяване по въздух на пострадали, които са собственост на министерството на отбраната. Това стана ясно на първото за 2021 година правителствено заседание, на което здравният министър проф. Костадин Ангелов представи пътна карта за медицинска евакуация по въздух на пострадали български граждани.

"Стартирахме процедура за обявяване на обществена поръчка за закупуването на хеликоптера с европейски средства, който ще бъде оборудван с цялата медицинска техника, необходима за извършване на медицинско спасяване на територията на Република България. Вече са проведени срещи с представители на военни заводи, на които са обсъдени подробностите за осъществяването на ремонта на 4-те "Кугър"-а, определени за медицинско спасяване по въздух на пострадали", посочи министър Ангелов.

"Добро решение е, че ще можем да използваме налични хеликоптери за медицински цели, с които ще се спасяват човешки животи", заяви премиерът Бойко Борисов. Той посочи, че за целта е необходима стройна организация и възложи осигуряването ѝ на здравния министър.

Борисов беше категоричен, че както винаги досега, когато е имало възможност, така и напред правителството ще продължи да изпраща наличните хеликоптери и самолети за оказване на помощ на нуждаещи се български граждани в страната и чужбина.

"Страната ни до този момент успява по възможно най-добрия начин да преодолее кризата, предизвикана от COVID-19. Изпратихме една трудна година, от февруари до декември - пандемия с много и различни мерки, които се налагаше да се взимат, много трудности за българските граждани, за бизнеса, за икономиката. Но мисля, че възможно по най-добрия начин преодоляхме до момента тези неприятности. в цяла Европа продължават да се налагат строги мерки, което няма как да не влияе върху финансите и икономиката на страните членки. Остава ни ваксината като спасителен пояс, ритмично засега върви ваксинирането. В това отношение страната ни също има строга организация и се справяме по един от най-добрите начини в Европа", отбеляза премиерът.

"От тук насетне - 28 март е определена като дата за избори и се предполага, че когато веднъж е казана, трябва да се отстоява от тези, които са казали - съответно президентът Радев", отбелязал още Бойко Борисов.

✓ Над 75% от малките и средни предприятия имат необслужвани кредити

Повече от 20% от малките и средни предприятия в страната имат затруднения с възстановяването на производството след последствията на Covid кризата. С необслужвани банкови кредити са повече от 75 на сто и само около 15% от предприятията са успели да използват възможностите на кризата за развитието на дейността си. Това показват данните от проучване на Националното сдружение на малкия и среден бизнес, предава БНР.

Фирмите, свързани с онлайн услугите, търговията на дребно, куриерските доставки и дигитализацията преминават успешно през кризата, но тези в областта на традиционните сектори търпят тежките последствия от кризата и дори не разполагат със стратегия за ограничаване на щетите, казва председателят на сдружението Елеонора Негулова.

"Имат трудност да рестартират поради недостиг на ликвидни средства. Имат инфраструктура, която да произвежда стоки или услуги, имат хора, обаче нямат оборотен капитал, за да рестартират работа. И всъщност те ще бъдат изправени пред решението дали да обявяват технически фалит", отбеляза Негулова.

Банковите кредити също се оказват проблем за голяма част от малките и средни предприятия.

"Малкият бизнес всъщност на първо място е търсил начин да се издължи към бюджета – да плаща данъци, осигуровки. И всъщност тази декапитализация рефлектира върху това, че не могат да се обслужат кредитите и там вече се появява един лавинообразен процес, тъй като реструктурирането на кредитите също изисква време и ресурс", коментира председателят на Националното сдружение на малкия и среден бизнес.

✓ Отпускат ваучери на 130 малки и средни компании за изграждане на онлайн магазини

Агенцията за подкрепа на малките и средни предприятия ще раздаде ваучери за безплатно изграждане и едногодишна поддръжка на онлайн магазин на 130 български компании, съобщи от ведомството. Инициативата се провежда съвместно с Банка ДСК, картовия оператор Mastercard и компанията за софтуер за електронна търговия CloudCart.

На сайта на Агенцията днес ще се проведе семинар, на който ще се дадат всички детайли по програмата и етапите за кандидатстване.

Ваучерите включват създаване на онлайн бизнес и едногодишен абонамент в CloudCart, инсталиране на виртуален ПОС и пакетно обслужване от банката, безплатен пакет от GDPR документация, консултации и консиерж услуга за притежатели на бизнес платежни карти. След изтичане на едногодишния период компаниите ще дължат такси по обслужване за предоставяните услуги.

Приемът на заявления започва на 7 януари до 1 март 2021 г. или до изчерпване на количествата и важи единствено за новосъздадени сайтове.

✓ Икономическата активност на Еврозоната се свива за втори пореден месец

Икономическата активност в частния сектор на Еврозоната се сви за втори пореден месец в края на 2020 г. и вероятно ще продължи да се влошава, тъй като подновените ограничаване на коронавируса пандемия ще засегнат още

повече европейски сектор на услугите. Това показват окончателни резултати от редовно проучване на агенция IHS Markit сред европейските мениджъри, които са по-слаби от предварителната оценка.

С нарастването на броя на инфекциите в цяла Европа, редица държави продължава да предприемат мерки за ограничаване на обществения живот. Германия удължи стриктния локдаун до края на януари, а Италия взе решение да запази някои от вече съществуващите национални ограничения.

Индексът PMI, измерващ общата бизнес активност в региона на единната валута, нарасна през декември до 49,1 пункта от 45,3 пункта през ноември, когато удари най-ниско ниво от месец май насам, но под предварителен индекс на ниво от 49,8 пункта. Въпреки повишението през декември, индексът остава за втори пореден месец под нивото от 50 пункта, което е сигнал за свиване на икономическата активност в Еврозоната.

"Бизнес активността в сектора на услугите отбеляза по-рязък спад, отколкото показваше по-ранната бърза оценка на индекса PMI, тъй като все повече страни засилиха борбата си срещу нарастващия брой случаи на Covid-19", коментира Крис Уилямсън, главен икономист в агенция IHS Markit.

Индексът PMI в сферата на услугите скочи рязко през декември до 47,0 пункта след срив до 41,7 пункта през ноември, но под предварителен индекс на ниво от 47,7 пункта. Въпреки този отскок бизнес активността в сферата на услугите в еврозоната продължава да се свива (индекс под 50,0 пункта).

"Макар данните да показват подновено свиване на БВП на еврозоната през четвъртото тримесечие на 2020 г., спадът изглежда далеч по-ограничен, отколкото през второто тримесечие, благодарение на устойчивия силен производствен растеж, увеличаващата се световна търговия и факта, че последните противоепидемични локдауни бяха по-малко обременяващи от тези при първата коронавирусна вълна през пролетта", отбеляза Крис Уилямсън.

Със започналата ваксинация срещу Covid-19 в Европа общият бизнес оптимизъм за предстоящата година се подобри, като PMI индексът на бизнес очакванията в Еврозоната за следващите 12 месеца се повиши през декември до 64,5 пункта от 60,4 пункта през ноември, достигайки най-високо ниво от април 2018 г.

Агенция Markit представи и окончателни резултати за бизнес активността в четирите водещи икономики на Еврозоната, като единствено общият PMI индекс на Германия остана на позитивна територия (над важното ниво от 50 пункта), докато във Франция, Италия и Испания имаше свиване на икономическата активност.

Индекса на общата бизнес активност в Германия нарасна през декември до 52,0 пункта от 51,7 пункта през ноември, но под предварителен индекс на ниво от 52,5 пункта, тъй като PMI индексът на бизнес активността в сферата на услугите се повиши по-слабо до 47,0 пункта от 46,0 пункта месец по-рано и под предварителен индекс на ниво от 47,7 пункта.

Общият PMI индекс на Франция нарасна през декември до 49,5 от 40,6 пункта месец по-рано и предварителен индекс на ниво от 49,6 пункта, тъй като индексът в сферата на услугите скочи рязко до 49,1 от 38,8 пункта през ноември и малко под предварителен индекс на ниво от 49,2 пункта.

Подобрение отбеляза и бизнес активност в Испания, но подобно на Франция и тя се свива за втори пореден месец. Иберийският общ PMI индекс се повиши през декември до 48,7 от 41,7 пункта месец по-рано, докато индексът в сферата на услугите нарасна до 48,0 от 39,5 пункта.

Италия отбеляза най-слабо възстановяване от ноемврийския спад на икономическата активност, като общият PMI индекс на Апенините се повиши през декември до едва 43,0 пункта от 42,7 пункта през ноември, а индексът в сферата на услугите - до 39,7 от 39,4 пункта.

✓ Нов еврофонд ще инвестира във високоинновативни стартъпи

Европейската комисия обяви първия кръг от преки капиталови инвестиции чрез новия Фонд на Европейския съвет по иновациите (ЕСИ). 42 високоинновативни новосъздадени предприятия и малки и средни предприятия (МСП) ще получат капиталово финансиране в общ размер на около 178 млн. евро за разработване и разширяване на мащаба на водещи до пробив иновации в здравеопазването, кръговата икономика, авангардното производство и други области. От тях френското CorWave е първото предприятие от ЕС, в което инвестира Фондът на ЕСИ. То си поставя за задача да издигне на ново равнище грижите за пациенти с животозастрашаваща сърдечна недостатъчност като лансира на пазара устройство за подпомагане на лявата сърдечна камера.

"В Европа има много иновативни и талантиви новосъздадени предприятия, но твърде често те си остават малки или се преместват другаде. Тази нова форма на финансиране — съчетаването на безвъзмездни средства и капиталови инвестиции, е уникална за Европейския съвет по иновациите. Тя ще запълни недостига от финансиране за високоинновативни предприятия, ще привлече към тях допълнителни частни инвестиции и ще им даде възможност да се разрастват в Европа", коментира новината комисарят по въпросите на иновациите, научните изследвания, културата, образованието и младежта Мария Габриел.

Капиталовите инвестиции, които варират от 500 000 до 15 млн. евро на бенефициер, допълват финансирането с безвъзмездни средства, вече предоставено чрез пилотния инструмент Ускорител на ЕСИ, за да могат предприятията да разширят по-бързо мащабите на своята дейност.

Комисията прави за първи път преки капиталови или квазикапиталови инвестиции (по-конкретно - капиталови инвестиции, съчетани с безвъзмездни средства) в новосъздадени предприятия, като се очаква дяловото участие да варира от 10% до 25%.

От декември 2019 г. за финансиране по линия на инструмента Ускорител на ЕСИ вече са избрани 293 предприятия, като общият размер на безвъзмездните средства надхвърля 563 млн. евро. Измежду тях 159 са избрани да получат допълнително новите капиталови инвестиции от Фонда на ЕСИ. Оповестените днес 42 предприятия са първите от тази група, които преминаха успешно през процедурите на оценка и комплексна проверка. Инвестициите за останалите 117 предприятия са в процес на подготовка, като се очакват резултатите от съответните процедури.

✓ Германия въвежда квоти за жените във висшия мениджмънт

Германското правителство одобри вчера въвеждането на квоти за жени в управителните съвети на компаниите с цел постигане на по-силно представителство, предаде ДПА. Новият законопроект, който трябва да бъде одобрен от парламента на страната, предвижда компании, листвани на фондовите борси, чиито съвети се състоят от повече от трима членове, да имат поне една жена на висша ръководна длъжност, отбелязва БТА.

Правилата ще бъдат дори по-строги за компании, в които федералното правителство има мажоритарен дял. В техните бордове ще трябва да има поне по една жена, дори ако те са само от по трима членове. Компаниите ще трябва и да посочват конкретни причини, ако планират в ръководните им органи да няма жени, а санкциите за нарушаване на тези изисквания ще бъдат по-строги.

Според проучване, проведено от изследователския център Фидар (Fidar), който се застъпва за по-силно женско представителство на висши ръководни длъжности, 44 процента от листваните компании, които ще бъдат засегнати от новите квоти, в момента нямат нито една жена на ръководните си етажи.

За надзорните съвети на компаниите в Германия вече са въведени квоти за жени. Фирми с определен размер, като цяло с над 2000 служители, трябва да осигурят, че жени заемат 30 процента от позициите в надзорните им съвети.

✓ Меркел се оттегля. Кой ще я замести?

В мемоарите си бившият президент на САЩ Барак Обама похвали Ангела Меркел за "непоколебимото ѝ търпение", но 2021 г. вече започна и търпението на германската канцлерка ще се изчерпи. Меркел няма да се кандидатира за преизбиране на предстоящите национални избори, насрочени за септември, тя се оттегля, но политическото бъдеще на страната още не е ясно и то в критичен момент.

След 16 години на власт - по време на които се смениха трима президенти на САЩ, четирима на Франция, петима британски премиери и седем италиански - Меркел може да подобри рекорда на Хелмут Кол като най-дълго управлявал германски лидер след Втората световна война в зависимост от това колко ще продължат коалиционните преговори следващата година. Но при все това, макар и да е странно, мястото на Меркел да влезе в анализите на историята остава несигурно, казва Констанца Стелценмюлер, старши научен сътрудник в института Брукингс. На първо място, постиженията на 66-годишната канцлерка по отношение на бизнеса и икономиката са нееднозначни.

"В епохата на Меркел Германия престана да бъде "болникът на Европа" и се превърна в четвъртата по сила световна икономика с рязко нарастващо жизнено равнище", написа неотдавна Стелценмюлер. Но "някои скандали - от "Дизелгейт" до драмата Уайъркард - показват дълбоко опорочена корпоративна култура и съпротива срещу по-голяма прозрачност", каза тя.

И макар че политиката на Меркел за приемане на бежанците в разгара на кризата през 2015 г. може да ѝ е спечелила похвали, същата тази политика помогна Алтернатива за Германия, дотогава една слабоизвестна крайнодясна партия, да се превърне по време на управлението ѝ в най-голямата опозиционна сила.

На международната сцена наследството на Меркел се основава на големите ѝ дипломатически умения, които проличаха на много срещи на върха на ЕС и Г-7. "И въпреки това тя ще бъде запомнена и с колебанията си, и с понякога влудяващата ѝ политика на малки стъпки", заяви Стелценмюлер.

Въпреки това Меркел може да напусне доволна от себе си. Нейната популярност и тази на Християндемократическия съюз се увеличиха през кризисната 2020 година. Но партията ѝ не може да почива на лаврите си. Преди Германия да може да избере нов лидер, ХДС трябва също да избере своя и този продължителен процес, допълнително забавен от коронавирусната пандемия, може да дестабилизира партията в момент, когато тя трябва да се съсредоточи върху това, което ще е залогът през 2021 година.

Анегрет Крамп-Каренбауер, министърка на отбраната на Германия, в момента е лидер на ХДС, след като Меркел я посочи за своя приемничка през 2018 г. Но АКК, както е известна, обяви миналия февруари, че няма да се кандидатира за канцлерския пост и обеща да предаде управлението на партията на някой, който ще го направи. До каква степен германските християндемократи ще останат центристката партия на Ангела Меркел зависи от това, кой ще бъде избран да ги ръководи на изборите през 2021 година. Тримата кандидати да заместят Крамп-Каренбауер са: Фридрих Мерц, адвокат и богат бизнесмен; Армин Лашет, регионален премиер на Северен Рейн-Вестфалия, германската провинция с най-голямо население; и Норберт Рьотген, външнополитически експерт, който е за по-близки връзки със САЩ и в същото време държане на Русия на една ръка разстояние.

Поддръжници на Мерц, най-десния от тримата, са заявявали, че той може да върне гласоподаватели, които ХДС е загубил в полза на АЗГ. Лашет, от друга страна, е смятан за предпочитания от Меркел избор и от него би се очаквало да продължи досегашния курс на дясноцентристката партия. Партийните конференции, на които трябваше да бъде избран лидер, два пъти станаха жертви на пандемията: първо през април, а после и през декември, когато те бяха отложени. Последното отлагане "отвори отново старите рани в партията и разклати нейната самоувереност", заяви Александер Привитера, директор по европейските въпроси в Комерцбанк.

Мерц разкритикува отлагането на конференцията, заявявайки, че то е част от усилия на "партийната върхушка" да не му позволи да поеме юздите. Крамп-Каренбауер отхвърли критиките му, определяйки ги като теория на конспирацията. Важната партийна конференция ще се състои на 16 януари, но това няма да е обичайната среща на живо на 1001 делегати на ХДС. Изборът на лидер ще се състои онлайн и по-късно ще бъде ратифициран с гласуване по пощата, за да се заобиколят германските закони, които забраняват на политическите партии да избират лидера си изцяло онлайн.

Но дори и след приключването на гласуването, бъдещият лидер на ХДС може да бъде победен в последния момент, преди да стане кандидат за канцлер, имайки предвид, че всяко такова решение трябва да бъде взето заедно с регионалната сестринска партия на ХДС, Християнсоциалния съюз (ХСС).

Лидерът на ХСС Маркус Зюдер беше сочен за потенциален кандидат за най-високия пост в германската политика и използва пандемията, за да спечели известност далеч извън родната си провинция Бавария. В същото време по време на коронавирусната криза изгря звездата на здравния министър Йенс Шпан и се появиха спекулации, че той може да се включи в последната минута в надпреварата за лидер на ХДС. "Той се харесва на консерваторите (идва след опит във финансовото министерство) както и на прогресивните, тъй като е открит гей", написа неотдавна Привитера в публикация в блога си.

Така или иначе, животът без Меркел все още изглежда много далеч, защото тя продължава да оказва влияние по време на пандемията, включително на европейско равнище, след като изигра ключова роля в реакцията на блока на надвисналите рецесии.

"Докато при нормални обстоятелства един канцлер в последната година на управлението бавно щеше все повече да губи влияние, няма никакви признаци, че това ще се случи с нея. Напротив, както в страната, така и в международен план, присъствието ѝ се усеща", каза Привитера. "Следващите избори през есента на 2021 г. все още изглеждат наистина далеч".

✓ Всички европейски индекси на зелено въпреки новите ограничителни мерки

Въпреки новата серия от ограничителни мерки в Европа, индексите на Стария континент отново излязоха на зелена територия в сряда предиобед, водени от сектори като финансите и енергетиката. Инвеститорите очакват демократите в САЩ да спечелят мнозинство в Сената и по този начин да бъдат гласувани нови икономически стимули, предаде Ройтерс. Германският индекс DAX отвори на плюс и се покачи с 0,8%.

Британският FTSE 100 се увеличи с 1,75%.

Френският CAC 40 отбеляза ръст от 0,7%.

Паневропейският индекс Eurostoxx 600 се повиши с 0,7%.

Ръст имаше на акциите на петролните компании Shell и BP, след като Саудитска Арабия обяви, че ще понижи производството на петрол. Банките като HSBC, френската BNP Paribas и испанската Santander също регистрираха повишения. Френската компания за механични сърца обяви нов продукт, който ще започне да продава през втората четвъртина на годината и акциите им поскъпнаха с 5%. Британската верига за пекарни Greggs отбеляза 7% ръст, след като обяви резултатите си, показващи забавяне на спада на приходи.

Това стана въпреки, че търговията в Япония вчера започна на червена територия – японският Nikkei 225 се понижи с 0,4%. Китайският Shanghai Composite Index обаче отбеляза ръст от 0,6%.

Търговията на американските пазари също остана на позитивна територия – технологичният Nasdaq приключи предишната сесия с ръст от 1%, а основният индекс S&P 500 се повиши с 0,7%. Вчера обаче търговията с фючърси на Nasdaq се понижи с 2%, което сигнализира за притесненията на инвеститорите, след като Демократичната партия обяви намерения за нови регулации срещу големите технологични компании.

[Cross.bg](https://cross.bg)

✓ Програмата за развитие на отбраната до 2032 година е за обществено обсъждане

През тази година депутатите трябва да приемат Програмата за развитие на отбраната до 2032 година. Документът е за обществено обсъждане, а министърът на отбраната се надява да бъде одобрен от този парламент.

Според документа и в следващите 12 години страната ни трябва да разчита на съюзниците от НАТО. Като проблем пред сигурността е посочено желанието на Русия да контролира Черно море и да запази териториалното си разширение в Крим. Планът предвижда военната роля на Китай също да нараства.

Към този момент реално България е платила 2,2 милиарда лева закуп за новите изтребители. Но ако има договори за нови осем Ф-16, борбата ще е те да бъдат плащани разсрочено. 21 милиона лева бяха платени по договора за строителството на новите кораби. Но сумата до под 1 милиард е планирано да бъде плащана в рамките на следващите няколко години. Около 1,2 милиард лева е цената на новата машина за пехотата. Много вероятно е тя също да бъде плащана на части.

Според министъра на отбраната Красимир Каракачанов пандемията не може да влияе на проектите за модернизация на армията, както и на желанието за това 2% от БВП да се отдели за отбрана:

„Никой не може да каже тази пандемия докога ще продължи. Имаме притеснения, защото в края на краищата тази пандемия се отразява върху икономиките и на България, и на страните, с които работим по отношение на проектите за модернизация. Никой не поставя въпрос и съмнение за изпълнение на Националния план за достигане на 2 процента от брутният вътрешен продукт. Но от огромно значение е колко е брутният вътрешен продукт. Тези 2 процента от колко са. Така че това е първа опасност. Втората, фирми, с които контактуваме, или държави, с чиито фирми контактуваме, не се знае как ще се отрази икономически на тези фирми, на тези държави“.

✓ ГИТ засилва контрола по въвеждане на противоепидемични мерки в предприятията

Специална мярка в плана за дейността на Инспекцията по труда през 2021 г. ще гарантира засилен контрол по въвеждане на противоепидемични мерки за ограничаване на разпространението на COVID-19 в предприятията. Това съобщават от пресцентъра на ИА "Главна инспекция по труда" (ГИТ). Акцент в проверките по мярката ще бъде и изпълнението на задълженията на работодателите, свързани с правото им да получават компенсации срещу запазване на заетостта.

С цел подобряване условията на труд и гарантиране в по-висока степен на живота и здравето на работещите, интензивни проверки ще бъдат извършвани и в предприятия с високо ниво на трудов травматизъм. В обекти с рискови производства и дейности се запазва и периодичният контрол, който се осъществява в тях от един до четири пъти в годината съобразно нивото на риска на дейността. В списъка на обектите, подлежащи на периодичен контрол са включени 35 групи производства и дейности от миннодобивната промишленост, нефто- и газодобива, химичната промишленост, металургията, силикатната промишленост и др.

През тази година ще продължи извършването на интензивни проверки в строителството и в селското стопанство, които остават сред най-рисковите дейности както по използването на недеклаиран труд, така и по осигуряването на здраве и безопасност при работа. Предвид сериозните негативи, които недеклаирианият труд носи за работещите в частност и за обществото като цяло, превенцията на използването му е друго направление, в което е планиран засилен контрол, допълват от ГИТ.

Икономическата криза, предизвикана от разпространението на коронавируса, увеличава риска от използване на недеклаиран труд. Инспекцията по труда напомня на работещите, че само сключеният писмено трудов договор, регистриран в Националната агенция за приходите, може да гарантира трудовите и осигурителните им права.

Ежегодният план за дейността на ИА "Главна инспекция по труда" се изготвя на базата на анализ на резултатите от контролната дейност за десетте месеца от предходната година. Определените приоритети се съгласуват със социалните партньори.

За първи път през 2021 г. в плана за дейността на Инспекцията по труда са включени и над 2000 обекта на контрол, които са оценени като високорискови по отношение цялостното прилагане на трудовото законодателство чрез специална методика, разработена по проект "Оптимизация и иновации в ИА ГИТ". Проектът се финансира по Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси", съфинансирана от ЕС чрез Европейския социален фонд.

По него са назначени помощник-инспектори, които са в помощ на работодателите за повишаване информираността им по отношение на задължението им за осигуряване на здраве и безопасност при работа. Помощник-инспекторите могат да демонстрират на работодатели и длъжностни лица функционалностите на достъпните на български език 41 онлайн инструмента за интерактивна оценка на риска в различни високорискови икономически дейности. Те могат да се използват за обучения и инструктажи. Благодарение на ГИТ достъпен на български език и адаптиран съгласно българското законодателство е и онлайн инструмент за интерактивна оценка на риска за превенция на разпространението на COVID-19.

✓ Предвиждат нови правила за шофьорските курсове и провеждането на изпити

Край на неограниченото явяване на шофьорски изпити и промени в правилата за шофьорски книжки предвижда правителствен план, който беше приет и от Министерски съвет. Какви са акцентите в новата концепция - това коментира в сутрешния блок "Денят започва" Йонко Иванов, председател на Съюза на преподавателите по авто-мото подготовка.

Концепцията е противоречива, в нея има неизяснени текстове, но по-важното е, че се слага началото на поетапното обучение - да се започне от детските градини, училищата и тогава да премине в автошколите, както и за опресняване на знанията на действащите шофьори, заяви Йонко Иванов.

Продължаващото обучение би трябвало да се провежда на полигони за специални условия, съвсем различни от тези, на които обучаваме в момента. Ние нямаме възможност да влезем в ситуация на реални условия - например попадане в заледени условия на пътя, само с видеоклипове това не може да стане, категоричен е Иванов.

Концепцията е ок, да, тя ще тръгне. Но хората, които ще работят на тази база, са важните. А ние все още нямаме такива хора. Имаме подготвени кадри, но те не са поканени, допълни още Иванов.

✓ Бум на имотния пазар - разпродават се цели квартали край морето

Бургас посрещна годината с редица затворени търговски обекти, които се продават или се отдават под наем. В морския град има повече от 15 обяви на емблематични обекти в центъра - сред които пиано бар, до скоро оборотни ресторанти, кафенета, сладкарница. Сред очакванията в бранша са, частни съдебни изпълнители да обявят за продан хотели и дори частна клиника в Слънчев бряг заради фалити.

Определено се засили продажбата на търговски обекти, на хотели и на заведения включително, казва брокерът Николина Димитрова.

Купувачи за тези терени обаче няма, отчитат в бранша. Руснаците закупили имоти по Черноморието пък масово продават жилищата си. Оттеглянето им обаче не е заради коронавируса, а заради икономически причини смятат брокери.

Има някои които са теглили кредити там за да купят тук. И като се прекара кредита през рубла-евро и им излиза неизгодно. И са донякъде малко заблудени, че с тези апартаменти тук ще могат да печелят, казва Петя Симеонова, жител на Поморие. 90% от апартаментите в момента са сключени и се продават, а вероятна причина за отлива освен локдаун е спада на руската рубла.

Над 5 хиляди апартамента са закупени от руски граждани но при така създамата се ситуация започна един отлив и руските граждани вече обявяват апартаментите си за продажба. Но по-важното е че се проявява интерес от българи които да закупят имот в Поморие, защото градът освен море, слънце пясък има нещо друго което го няма никъде другаде, това е лечебната кал, казва кметът на Поморие Иван Алексиев.

Докато руснаците се оттеглят от пазара за недвижими имоти, обаче българи със спестявания инвестират смело в имоти. В бранша отчитат сериозен интерес за закупуване на просторни жилища в градски условия, и още повече терени край морето в близост до града.

По Черноморието бих казала че най-много се търси в Бургас. Това е града който е концентриран на търсене почти отвсякъде. Може да са чужденци хора, може да са от Хасково, може от Ямбол от където и да са, града е хубав, добре е разположен между южното и северно черноморие. Така че, бих казала че ако гледаме Черноморието най-голямото търсене е в Бургас, казва брокерът Велина Василева.

Очакваното влизане в еврозоната, накара много българи да инвестират точно в имоти. Макар че 80% от покупките на жилища са с ипотечен кредит.

Търсенето беше насочено предимно към Созопол, не изключваме сделките които се случиха в Поморие, в Несебър, казват брокери.

Мнозина от българите изпитвали тревоги от обезценяване на парите им и предпочитат да вложат спестяванията си в недвижим имот.

Другата цел е с цел инвестиция да отдадат под наем. Тъй като имотът е една такава стока, която никога не губи цената си както златото, казват от бранша. Там отчитат и липсата на англичаните, които традиционно купували селски имоти в Странджа. През последните месеци само един немски гражданин е закупил къща в Созопол. Но впечатление прави интересът от страна на граждани от Турция, чийто желание за покупка на имот в Европа е свързан най-вече с бизнес.

✓ Теми и гости в сутрешните блокове на телевизиите

БНТ, „Денят започва“

- На живо от Калофер: кой ще плати глобата за мъжкото хоро във водите на Тунджа?;
- Кога да бъдат парламентарните избори - дискусия между ГЕРБ и БСП;
- „Зелена светлина“ за още една ваксина в Европа - разговор с проф. Илко Гетов, българския представител в Европейската агенция за лекарствата;
- След като ученици пострадаха от UV лампа за дезинфекция - на живо: как правилно и безопасно трябва да се използват?;
- История от Исперих. Защо жители правят подписка с искане за българско гражданство на д-р Абдулах Заргар, който възроди местната болница?

✓ Преглед на печата

Водещи заглавия на първите страници

- в. Монитор - Пращат ни пак на курс, ако ни скъсат 3 пъти за книжка;
- в. Монитор - Родител в майчинство без право на данъчни отстъпки;
- в. Монитор - Правителството реши: Преброяват ни онлайн с електронна карта;
- в. Телеграф - Крадците удариха 163 жилища навръх Коледа и ЧНГ;
- в. Труд - Червени сравниха Нинова с Гьобелс;

Водещи заглавия на вътрешните страници

- в. 24 часа - Най-много са починали с COVID в София и Пловдив, най-малко в Кърджали;
- в. 24 часа - Борисов настоява за избори на 28 март. Не сте готови, отвърна президентът;
- в. 24 часа - Кабинетът се разбърза с хеликоптерите линейки, спешно ще купи нов и ще преправи 4 военни;
- в. Телеграф - Ваксинираха 700 медици срещу COVID;
- в. Телеграф - 1000 лева глоба за кмета на Калофер;
- в. Труд - Трета пенсия за работещи пенсионери;
- в. Труд - Шефовете на Вик във Варна и Бургас: Няма риск от водна криза по Черноморието;

Водещи интервюта

- в. 24 часа - Анета Савова, бизнес консултант по лидерство за делови жени: В криза като сегашната почти винаги жени на ръководни позиции решават проблемите;
- в. Монитор - Епископ Тихон, Патриаршески викарий: Ваксините са спасителният ни пояс;
- в. Телеграф - Проф. Тодор Кантарджиев, директор на НЦЗПБ и член на оперативния щаб: 1 млн. българи с имунитет срещу COVID;
- в. Труд - Ген.-полк. Цветан Тотомиров, бивш началник на Геншаба, пред "Труд": Една армия се готви 100 години, за да се използва един път;

Водещи анализи

- в. 24 часа - Лекарите: Избори март или май, но по-дълги;
- в. Монитор - Всичко си има цена;
- в. Телеграф - Да празнуваме, но с повече разум;
- в. Труд - Уроците от Голямата депресия са ключ за излизане от кризата днес.

✓ Предстоящи събития в страната на 07 януари

София

- От 11.00 часа на „Дондуков“ 2 президентът Румен Радев ще проведе среща с представители на Обществения съвет към Централната избирателна комисия.
- От 14.00 часа държавният глава Румен Радев ще разговаря с ръководството на Националното сдружение на общините в Република България.
- От 10.00 ч. в Гранитната зала в Министерски съвет министърът на здравеопазването проф. Костадин Ангелов, главният държавен здравен инспектор доц. Ангел Кунчев, председателят на Националния оперативен щаб проф.

Венцислав Мутафчийски и членове на Националния ваксинационен щаб ще дадат брифинг във връзка с актуалната обстановка с разпространението на COVID-19 у нас и предприетите противоепидемични мерки.

Варна

- От 10.30 часа на Терминал 1 на летище „Варна“ вицепремиерът и министър на туризма Марияна Николова ще даде брифинг.

Пловдив

- От 12.30 часа в зала „Петимата от РМС“ в централата на градската партийна организация ще се проведе пресконференция на Изпълнителното бюро на Градския съвет на БСП - Пловдив.

Сливен

- От 8.00 часа на Огневи комплекс „Батмиш“ ще се проведат планирани стрелби.

Смолян

- От 9.00 часа в храм „Света Неделя“ ще бъде отслужена Празничната св. Литургия за Ивановден.

Стара Загора

- От 11.00 часа в офиса на ПП ГЕРБ - Стара Загора ще се проведе пресконференция по повод извънредните частични избори за кмет на Община Мъглиж.

Всички досегашни броеве на "ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ" от началото на 2020 г. до днес може да намерите на адрес: <http://bica-bg.org/?p=5966> В секция МЕДИИ/ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ на уебсайта ни е запазен и пълен архив на изданията от 2011 г. до 2019 г.